

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Laurea Business Ventureksen antamat valmiudet yrittäjyyteen

Lehtoniemi, Kiia
Saks, Kristiina
Tuovinen, Ella

2014 Otaniemi

Laurea-ammattikorkeakoulu
Otaniemi

Laurea Business Ventureksen antamat valmiudet yrittäjyyteen

Lehtoniemi Kiia
Saks Kristiina
Tuovinen Ella
Liiketalous
Opinnäytetyö
Marraskuu, 2014

Kiia Lehtoniemi, Kristiina Saks, Ella Tuovinen

Laurea Business Ventureksen antamat valmiudet yrittäjyyteen

Vuosi 2014 Sivumäärä 50

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää millaiset valmiudet Laurea-ammattikorkeakoulun Otaniemessä toimiva Laurea Business Ventures -koulutusohjelma antaa yrittäjyyteen. Opinnäytetyössä käsitellään yrittäjyyttä ja oppimistyylejä, jotka auttavat analysoimaan Laurea Otaniemessä tarjoamaa koulutusohjelmaa. Tämä opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena opinnäytetyönä.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa käydään läpi keskeisiä aiheita oppimistyyleistä, yrittäjyydestä ja tutkimusmenetelmistä. Oppimistyylit käsittelevät sitä, millaisissa olosuhteissa ja miten ihminen oppii parhaiten. Oppimistyylin jälkeen tutustutaan teoriaan yrittäjyydestä, yrittäjänä toimimisesta, yrityksen perustamisesta ja yritysmuodoista. Lisäksi on esitelty yrittäjyyttä yleisesti Suomessa sekä nuorten yrittäjien tilannetta ja toimintaa. Viimeisenä tutustutaan haastattelun teoriaan ja siihen miksi kyseinen tutkimustapa valittiin opinnäytetyön tiedonkeruumenetelmäksi.

Tutkimusmenetelmänä opinnäytetyössä käytettiin haastattelua tuomaan toisenlaista näkökulmaa teoriaan perustuvien lähteiden lisäksi. Haastattelut toteutettiin viidelle Laurea-ammattikorkeakoulu Otaniemessä liiketalouden opiskelijalle, jotka ovat yrittäjiä tai aikovat yrittäjiksi. Haastattelussa kysyttiin opiskelijoiden mielipiteitä koulun koulutusohjelmasta ja omasta suhteesta yrittäjyyteen.

Tästä opinnäytetyöstä tulee olemaan hyötyä Laurean LBV -koulutusohjelmaa kehitettäessä. Opiskelijoilta saadut kommentit antavat kuvan koulutusohjelman tilanteesta ja siitä, mitä siinä olisi tehtävä toisin, jotta se palvelisi yrittäjiksi tähtääviä opiskelijoita. Haastatteluista selvisi, että koulutusohjelma palvelee tietyn tyylisiä oppijoita, mutta kehitettävääkin löytyy.

Asiasanat yrittäjyys, oppimistyylit, nuorten yrittäjyys, projektioppiminen, Learning by Developing, Laurea Business Ventures

Kiia Lehtoniemi, Kristiina Saks, Ella Tuovinen

The resources Laurea Business Ventures gives for entrepreneurship

Year	2014	Pages	50

The objective of this thesis was to study what kind of resources Laurea Business Ventures (LBV)- degree programme in Laurea University of Applied Sciences Otaniemi unit gives for entrepreneurship. In this thesis entrepreneurship and learning methods were studied to help to analyze the LBV- degree programme at Laurea Otaniemi. The thesis was executed as a functional study.

In the theoretical part of the thesis the fundamental topics are dealt with, such as learning methods, entrepreneurship and research methods. In the learning methods section the circumstances and practices in which a person has the best ways of learning are covered. Thereafter, the learning methods the theory of entrepreneurship is presented, i.e. what it is like to be an entrepreneur and how to establish a business. The company forms are also summarized. Information on entrepreneurship in Finland and the state of young entrepreneurs are also deal with in the thesis. Finally, the interview theory will be familiarized and the reasons why this research method was chosen as the thesis data collection method of the thesis are discussed.

The research method in this thesis was an interview to highlight a different perspective in the study in addition to the theoretical sources. The interviews were conducted at Laurea Otaniemi for five business students who are currently or intend to become entrepreneurs. In the interview covered the students' opinions about the school's approach and their own relationship towards entrepreneurship were charted.

This thesis will be useful for the Laurea LBV- degree programme in its development process. The comments received from the students create an image of the current status of the degree programme and the areas of improvement, so it would serve students aiming to become entrepreneurs. The interviews indicated that the degree programme serves certain kind of students but there is a need for improvements, as well.

Keywords; entrepreneurship, learning methods, entrepreneurship of young generation, project learning, Learning by Developing, Laurea Business Ventures

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Toimintaympäristö.....	7
3	Oppimistyyli- ja -menetelmät	10
4	Yrittäjyys	13
4.1	Yrittäjä	13
4.2	Yritystoiminta	15
4.2.1	Yritysmuodot	16
4.2.2	Yrityksen perustaminen	18
4.3	Yrittäjyys Suomessa	19
4.4	Nuorten yrittäjyys	21
5	Haastattelu opinnäytetyössä	23
5.1	Tutkimusmenetelmien teoriaa	23
5.2	Haastattelun toteutus.....	25
5.3	Haastattelun tulokset	26
5.3.1	Taustat	26
5.3.2	Yrittäjän ominaisuudet	28
5.3.3	Koulutusohjelman tuki ja toiminta.....	29
5.3.4	Yrittäjän ominaisuudet ja koulutusohjelma	33
6	Johtopäätökset	35
	Lähteet	39
	Kuviot	43
	Taulukot	44
	Liitteet	45

1 Johdanto

Yrittäjältä vaaditaan paljon tietoja ja taitoja ja tietyt ominaisuudet helpottavat yritystoimintaa. Yrittäjyys on kokonaisvaltaista liiketoiminnan hallintaa, minkä vuoksi yrittäjän tulee hallita monipuolisesti yritystoiminnan eri osa-alueita. Menestyvän liiketoiminnan kannalta ei ole suositeltavaa, jos yrittäjä erikoistuu vain yhteen tiettyyn osa-alueeseen. Verkostoituminen toisiin yrittäjiin helpottaa yrittäjä toimimista ja Laurea-ammattikorkeakoulu antaa tähän hyvät mahdollisuudet jo opiskeluiden aikana. Kaikki eivät synny yrittäjyyteen, mutta yrittäjyyttä voi aina opiskella. (Itä-Suomen yliopisto 2011; Lyytinen & Piha 2004, 22 - 249; Nurmi 2004, 33.)

Laurea-ammattikorkeakoulun Otaniemen toimipisteessä voi opiskella liiketalouden koulutusohjelmassa, joka painottuu yrittäjyyteen. Laureassa Otaniemessä opinnot eivät ole perinteisesti luentomuotoisia, vaan opinnot suoritetaan Learning by Developing- menetelmällä. Learning by Developing eli LbD on kehittämispohjainen projektityöskentelyyn keskittyvä toimintamalli. (Kallioinen 2008 6-7.)

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää millaiset valmiudet Laurea-ammattikorkeakoulu Otaniemi antaa yrittäjyyteen, sillä Laurea Business Ventureksen eli LBV -koulutusohjelman tavoitteena on antaa opiskelijalle mahdollisuus toimia yrittäjänä ja opiskella tutkinto samaan aikaan. LBV:n tarkoituksena on opettaa opiskelijoilleen asennetta yrittäjyyteen, tarjota opiskelijalle eri keinoja löytää tie yrittäjyyteen, sillä yrittäjä tarvittavia yksityiskohtaisia tietoja yrittäjäksi voi hankkia tarpeen vaatiessa itse. Tässä opinnäytetyössä on haastatteluiden kautta pyritty selvittämään opiskelijoilta, jotka ovat yrittäjiä tai aikovat yrittäjiksi tulevaisuudessa, toteutuuko yrittäjyyden tukeminen toimintamallissa. Tässä opinnäytetyössä on keskitytty ennen 2014 syksyllä aloittaneiden opiskelijoiden koulutusohjelmaan. Haastattelun tulokset analysointiin sisällönanalyysillä ja sen pohjalta haastateltaville esitettiin myös tarkentavia jatkokysymyksiä. Haastatteluiden lisäksi opinnäytetyössä käsitellään yrittäjyyden ja oppimisen teorioita, jotka ovat tukena koulutusohjelmaa arvioitaessa ja kehittäessä.

Olemme kaikki harkinneet oman yritystoiminnan aloittamista jossain vaiheessa elämää ja tämän vuoksi valitsimme opinnäytetyön aiheeksi yrittäjyyden. Meillä kolmella opiskelijalla on lähipiirissä yrittäjiä, mutta omakohtaista kokemusta yrityksen pyörittämisestä ei varsinaisesti ole. Edellä mainittujen asioiden perusteella opinnäytetyön laatiminen yrityksen perustamisesta ja LBV:n antamista mahdollisuuksista tuntui luontevalta ja kiinnostavalta vaihtoehdolta. On mielenkiintoista selvittää LBV:n opiskelijoilta, jotka ovat alkamassa tai alkaneet yrittäjiksi, miten he ovat kokeneet koulutusohjelman merkityksen yrittäjänä toimimisessa. Haastattelun pohjalta saamme opiskelijoiden näkemyksen koulutusohjelmasta ja siitä ovatko opinnot tar-

peeksi kattavia ja toimivia. Mielenkiintoiseksi tämän opinnäytetyön tekemisen tekee se, ettei LBV:n toimintamallista ole aiemmin tehty vastaavaa opinnäytetyötä.

2 Toimintaympäristö

Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan Laurea-ammattikorkeakoulun Otaniemen toimipisteen (myöhempänä Laurea Otaniemi), LBV -koulutusohjelman (liiketalous) toimintaa ja sen tarjoamia mahdollisuuksia yrittäjyyteen ohjaavina opintoina. LBV -koulutusohjelmassa painopiste on luotu liiketoimintaosaamiseen ja yrittäjyyteen. (Laurea 2014.) Ensin on kuitenkin hyvä tarkastella kaikissa Laurean toimipisteissä käytössä olevaan Learning by Developing-toimintamallia, jonka alta Otaniemessä käytössä oleva LBV -koulutusohjelma löytyy.

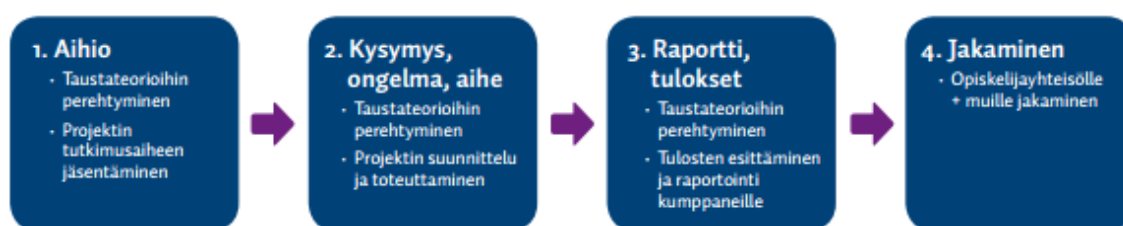
Otaniemen ja muiden Laurean toimipisteiden toiminnan ytimessä on Learning by Developing-toimintamalli, jota voidaan kutsua myös termillä ”kehittämällä oppiminen” (Kallioinen 2008, 5). Learning by Developing eli LbD on toimintamalli, jonka lähtökohtana on työelämän kehittämis- ja ongelmatilanteet yhteistyössä työelämän kanssa (Laurea 2007). Opiskelijat suorittavat opintojansa kehittämisprojekteissa yhteistyössä toimeksiantajien (olemassa olevien yritysten), ohjaajien ja muiden opiskelijoiden kanssa. Projektien yhteydessä opiskelijat saavat tarvittavat teorialähteet projektin suorittamiseen kirjallisuudesta, työpajoista sekä mentoreiden eli opettajien ohjauksesta. Projekteissa pyritään korostamaan luovien ratkaisuiden hakemista tavoitteiden tehokkaaksi saavuttamiseksi. Opiskelijat hankkivat pääsääntöisesti projektinsa itsenäisesti verkostoitumalla samalla alueen yritystoimintaan ja näin ollen vastuu oppimisesta ja sen suunnittelusta on opiskelijoilla. Koska projektit toteutetaan ryhmissä opiskelijoiden kesken, se samalla kehittää opiskelijoiden tiimityöskentelytaitoja, joista on suurta apua tämän päivän työelämässä. Koska oppiminen tapahtuu pääasiassa projektien parissa, perinteisiä luento-opintoja ei Laurean Otaniemen toimipisteessä juurikaan ole. Opiskelijoiden on mahdollista valita myös perinteisempiä kursseja muista Laurean toimipisteistä oman suuntautumistavoitteensa mukaisesti. Laurean tavoitteena on yhteisöllisen työelämän rankentaminen, sillä menestyvässä organisaatiossa avaintekijänä on osaava yhteisö, ei osaava yksilö. Tämä näkyy Laurean arvoissa, joita ovat opiskelija- ja asiakaskeskeisyys, luotettavuus, yhteisöllisyys, avoimuus ja yhdessä tekeminen, sosiaalinen vastuullisuus sekä innovatiivisuus. (Kallioinen 2008 6-7.)

Tiedustelimme sähköpostitse koulutusohjelmaa perustamassa olleelta Vesa Taatilalta LBV:stä keväällä 2014 (Liite 1). Taatila kiteyttää koulutusohjelman seuraavasti: ”LBV on liiketoiminnan kehittämisen ja yrittäjyyden oppimisyksikkö, jonka tavoitteena on tehdä opiskelijoista liiketoiminnan kehittämisen ja yrittäjämäisen työskentelyn asiantuntijoita.”. LBV:n opetussuunnitelma pohjautuu kuuteen liiketoiminnan kehittämisen osa-alueeseen, joita ovat 1) Liiketoiminnan suunnittelu ja toteutus 2) Myynti ja asiakkuus 3) Talous 4) Johtaminen 5) Viestintä

tä, sekä 6) Kielet. Kaikki osaamisalueet jakautuvat kolmeen osaamistasoon: tekijä, soveltaja ja kehittäjä. (V. Taatila henkilökohtainen tiedonanto 14.3.2014.)

LBV:ssä Mentorin rooli on huomattavan erilainen perinteiseen opettajan rooliin verrattuna. Mentor toimii opiskelijoiden tukena sekä projekteissa että kokonaiskehittymisen suunnittelussa ja kullakin mentorilla on noin 20-35 ohjattavaa opiskelijaa. Mentorin työ on käytännössä opiskelijatiimien ohjaustapaamisia, aktiivista sähköpostiyhteydenpitoa opiskelijoiden kanssa sekä oppimisen arviointia. Mentorit eivät välttämättä ole tehneet pitkää työtä pelkästään opettajina, vaan useimmilla on jopa vuosikymmenten kokemus liiketalouden ja yrittäjyyden alalta. Jokainen mentori on erikoistunut tiettyyn liiketalouden osa-alueeseen. Projekteja voidaan toteuttaa alan asiantuntijoiden kanssa. Esimerkiksi talouteen liittyvä projekti toteutetaan talouteen erikoistuneen mentorin opastuksella, mikä on suuri etu opiskelijoille. (V. Taatila henkilökohtainen tiedonanto 14.3.2014.)

LBV:ssä vahvuutena on se, että opiskelijat voivat kohdistaa opintonsa omien toiveiden ja tavoitteiden suuntaisesti ja joustavuus opintojen toteuttamisessa. Projektit voivat alkaa milloin tahansa ja ne voivat olla miltä tahansa liiketoiminnan kehittämisen osa-alueelta. Toimintamalli on mahdollistanut, että opiskelija voi muokata opintonsa vastaamaan tarpeita ja tavoitteita. Opiskelijalla on mahdollisuus kohdentaa pakollisten opintojen jälkeen opintonsa juuri siihen alueeseen, millä haluaa eniten kehittyä. Yhteistyö erilaisten toimeksiantajien kanssa mahdollistaa tutustumisen työelämään jo opintojen aikana ja näin ollen auttaa mahdollisesti löytämään oman suuntautumisensa alalla. Myyntiorientoituneet opiskelijat kehittävät edelleen myyntiosaamistaan, johtamisorientoituneet rakentavat itselleen osaamispääomaa johtamisesta. (V. Taatila henkilökohtainen tiedonanto 14.3.2014.)

Kuvio 1. Kehittämisprojektin eteneminen pääpiireittäin (Laurea 2011).

Yllä olevassa kaaviossa on esitetty kehittämisprojektin eteneminen pääpiirteittäin. Opiskelijat voivat etsiä projekteja itse omien verkostojensa kautta tai saada projektin koulun avulla. Projektien toimeksiantajat voivat olla joko olemassa olevia yrityksiä, jotka tarvitsevat apua jossain yrityksensä toiminnossa, esimerkiksi markkinointisuunnitelman tekemisessä. Projekteja voidaan toteuttaa myös yritystoiminnan ideointitasolla, jossa toimeksiantaja haluaa selvittää, olisiko yrityksen perustaminen kannattavaa. Projekteissa toimeksiantaja esittelee toteuttavalle ryhmälle projektin tavoitteen sekä oman yrityksensä tietoja ja toimintaa.

Sopivan projektin löydyttyä opiskelijat perehtyvät ensimmäiseksi projektin taustateoriaan ja jäsentävät sen tutkimusaiheen. Projekti etenee sen jälkeen aikataulujen suunnittelun, työtehtävien jaon ja teorian suorittamisen kautta varsinaiseen projektin ideointiin ja toteuttamiseen. Projektien toteutustavat riippuvat paljon siitä, millaisesta projektista on kysymys, mutta kaikissa projekteissa on palautettava kirjalliset raportit, kuten esimerkiksi projektisuunnitelma ja loppuraportti. Projektin lopuksi tulokset ja raportit esitetään toimeksiantajalle, joka yhdessä opiskelijoiden ohjaajan kanssa arvioi projektin toteutusta ja tuloksia. Projektin lopuksi osa tuloksista voidaan myös julkaista muiden opiskelijoiden ja yhteistyökumppaneiden nähtäväksi. (Laurea 2011.) Yhtenä esimerkkinä projektiopinnoista on ensimmäisen vuoden alussa toteutettava yhteinen markkinointiprojekti. Ensimmäisessä projektissa opiskelijat pääsevät tutustumaan toisiinsa ja toteuttamaan yhdessä valmiiksi ohjatun projektin. Siinä ideoidaan tuotteen markkinointi ja toteutetaan se tutustuen samalla Laurea Otaniemen käytänteisiin. Projektityöskentelyn etuna on, että opiskeltua teoriaa voidaan viedä saman tien käytäntöön.

Tiedustelimme syksyllä 2014 sähköpostitse lehtori Marjo Ruutilta Laurea Otaniemen yhteistyöstä yrittäjien ja muiden toimijoiden kanssa (Liite 2). Ruutin mukaan kaikilla Laurean toimipisteillä on toimipistekohtaista yritys yhteistyötä, esimerkkinä Otaniemessä keväällä 2014 päättynyt Entre Akatemia hanke, jossa edistettiin yrittäjyyttä yhdessä Lahden ammattikorkeakoulun kanssa. Vuoden 2014 loppuun saakka Laurealla on myös Inno Espoo- sekä mHealth booster -hanke yhdessä Omnian, Aalto-yliopiston ja Laurea Tikkurilan kanssa. Ruutin mielestä Laurean järjestämät Cambridge-leirit sekä Yrittäjyystiistai -tapahtumat ovat myös hyviä esimerkkejä yritys yhteistyöstä. (M. Ruuti henkilökohtainen tiedonanto 6.10.2014.) Esimerkiksi Cambridge-leireillä opiskelijat pääsivät kehittämään omia yritysideoitaan toisten yrittäjyydestä kiinnostuneiden kanssa. Suomessa opiskelijat pääsivät tutustumaan yrittäjyyden perusteisiin ja Englannissa tapahtuvassa leirin jatko-osassa he pääsivät ideoimaan ja kehittämään omia yritysideoitaan Euroopan parhaimpien liiketalouden asiantuntijoiden kanssa (T. Illman henkilökohtainen tiedonanto 20.3.2014.)

Laurean toimipisteet eroavat toimintavoillaan, sillä Laurea Otaniemessä opinnot suoritetaan pääasiassa projekteissa ja muissa toimipisteissä projektien ohessa on myös luentoja. (V. Taatila henkilökohtainen tiedonanto 14.3.2014.) Vaikka Laurean toimipisteet eroavat toisistaan hieman, on kuitenkin olemassa ajatus ”Yksi yhteinen Laurea”, joka tähtää siihen, että Laurean kaikki toimipisteet tekisivät enemmän yhteistyötä tulevaisuudessa. Tämä mahdollistaisi mentoreiden, opettajien sekä opiskelijoiden paremman ja toimivamman yhteistyön. Ruutin mukaan projektimuotoinen opiskelu, jossa opiskelijat ja ohjaajat ovat tiiviissä yhteistyössä yrittäjien kanssa, on yksi parhaimmista yritys yhteistyön keinoista. Ruuti kertoo Laurea Otaniemen LBV opetusmetodin tukevan opiskelijoita, joilla on halua perustaa oma yritys ja sa-

malla edetä omissa opinnoissaan. Projektimainen opetustyyli tukee opiskelijoita näkemään käytännön puolen yrittäjänä toimimisessa. Koulu tukee myös yrittäjyystoimintaa itse yrittäjän kannalta; Otaniemessä on mahdollisuus opiskella ja samalla kehittää omaa yritystoimintaa eteenpäin. (M. Ruuti henkilökohtainen tiedonanto 6.10.2014.)

3 Oppimistyyliä ja -menetelmät

Ihmiset oppivat melkein mitä tahansa, jos he saavat opiskella omalla tyylillään ja hyödyntäen omia vahvuuksiaan. Mikäli työskentelyolosuhteet ovat oppijoille sopivat ja mieluisat, pystyvät he parempiin suorituksiin. Tämä toteutuu vain, jos käytettävät opetusmenetelmät vastaavat ihmisen oppimismielityksiä. Erilaisia oppimismielityksiä täytyisi arvostaa ja hyödyntää oppimisprosessissa ja taitojen hankkimisessa, jolloin oppimistulokset olisivat aina myönteisiä. Ihmiset tuntevat mielihyvää ja kokevat motivaationsa lisääntyvän kun he saavat itse olla vastuussa oppimisprosessistaan. (Prashnig 2000, 29.)

Rita ja Ken Dunn ovat määritelleet oppimistyyliä seuraavasti: ”Oppimistyyliellä tarkoitetaan sitä tapaa, jolla ihmiset keskittyvät uuteen ja vaikeaan tietoon sekä omaksuvat, käsittelevät ja säilyttävät sitä muistissaan.” (Dunn & Dunn 1993, 2). Työskentelytyyli määritellään tavaksi, jolla työelämässä olevat ihmiset pystyvät omaksumaan sekä oppimaan uudet ja vaikeat asiat, miten työntekijät keskittyvät päivittäiseen työhönsä sekä ratkovat kohtaamiaan ongelmia työelämässä (Prashnig 2000, 29).

Ihmisten tapa omaksua, käsitellä ja varastoida tietoa näyttäisi olevan enemmän synnynnäistä, kuin opittua. Synnynnäiset taipumukset ja mieltymykset eivät näytä muuttuvan, huolimatta kouluissa tai työelämässä tapahtuvasta ehdollistamisesta. (Prashnig 2000, 43 - 45.) On olemassa kaksi prosessointitapojen päälinjaa, analyyttinen ja holistinen tyyli. Analyyttiset ihmiset ovat tottelevaisia, hillittyjä ja hiljaisia. He pitävät hiljaisuudesta oppimisen aikana, tarvitsevat kirkasta valoa ja haluavat työskennellä yhden tehtävän parissa kerrallaan. Analyyttiset ovat myös mukavia ja motivoituneita, virkeitä ja valppaita aamuisin ja ovat erittäin vastuuntuntoisia. Holistiset ihmiset ovat ulospäinsuuntautuneita, äänekkäitä ja impulsiivisia riskinottajia. He pitävät äänistä, musiikista ja metelistä oppimisen aikana, haluavat työskennellä usean tehtävän parissa samaan aikaan ja antavat helposti periksi niiden suhteen. He ovat hajamielisiä eivätkä pysy paikoillaan ja ovat aina liikkeellä, mikä tekee heistä hyviä liikunnassa. (Prashnig 2000, 175-178.)

Oppimistyylien perustana on oikean ja vasemman aivopuoliskon hallinta, ajattelutyyli ja aivojen oma prosessointi. Analyyttiseen ja holistiseen prosessointityylitaipumukseen vaikuttavat hallitseva vasen (analyyttinen) tai oikea (holistinen) aivopuolisko. Niiden hallitsevuus ei näy ainoastaan tiedon omaksumistaipumuksina, vaan myös erilaisina analyyttisten ja holististen

tyyliyhdistelminä sekä käyttäytymisseuraamuksina. Vain pieni ero oikean ja vasemman aivopuoliskon hallitsevuudessa tekee suuren taipumuksen analyttisyyteen tai holistisuuteen, aiheuttaen suuria käyttäytymiseroja ja erilaista koulu- tai työuramenestystä. Vain 5-10 prosenttia mitä tahansa ihmisryhmää tarkastellessa on kuitenkin täysin holistisia tai analyttisiä. (Prashnig 2000, 179-183.)

On yhä enemmän oppilaita, joiden tyylipiirteitä on opettajien mielestä vaikea käsitellä. Opettajien mielestä holistiset piirteet oppilaissa ovat oikean oppimisen kannalta häiritseviä, jopa tuhoisia, esimerkiksi sen vuoksi, että he ovat äänekkäitä ja impulsiivisia ja voivat häiritä analyttisten henkilöiden oppimista. Käyttäytymiserot johtavat erilaiseen koulumenestykseen, sillä kouluissa palkitaan analyttisiä oppilaita. Opettajien sekä päättäjien on hyväksyttävä erilaisuus ja aloitettava oppimistyyliin perustuvia opetusohjelmia. (Prashnig 2000, 181 - 183.) Kun oppilaat saavat omiin oppimistyyliihinsä perustuvaa opetusta, voidaan havaita käyttäytymisen muutoksia parempaan suuntaan sekä epäonnistuvien määrän laskua. Vaikutukset näkyvät etenkin alisuoriutuvilla oppilailla, koska tieto omista oppimiskyvyistä ja omista oppimistyyleistä parantaa suoritusta. Tiedon omaksuminen, sen muistaminen ja lopulta oppimiseen vaikuttavat ihmisen kuudesta aistista eniten visuaalinen (näköaisti), auditiivinen (kuuloaisti), taktilinen (kosketusaisti) ja kinesteettinen (liikeaisti) modaliteetti eli aistimieltymys. (Prashnig 2000, 191.)

Ihmisen oppimiseen käytettävät aistit muuttuvat iän myötä. Alakouluikäiset lapset omaavat vahvan visuaalisen taipumuksen, mutta jo yläkouluun siirtyessä pääpaino on siirtynyt kuuloaistille (Milgram, Dunn, & Price 1993, 10.). Yliopistoissa sekä aikuiskoulutuksessa opiskelu perustuu vahvasti tiedon omaksumiseen kuulo- ja näköaistin avulla. Auditiivinen oppiminen on kuitenkin suurimmalla osalla oppilaista huonoin ja vaikein tapa muistaa monimutkaista tietoa. Auditiiviset oppijat muistavat noin 75 prosenttia kuulemastaan, mutta vain alle kolmannes opiskelijoista Yhdysvalloissa ja Uudessa-Seelannissa on auditiivisia (Milgram, Dunn & Price 1993, 18.) Vain 40 prosenttia Yhdysvaltain aikuisopiskelijoista on taipumukseltaan visuaalisia oppijoita. Visuaaliset analyttikot käyttävät vasenta aivopuoliskoa ja ajattelevat jaksottaisesti. He muistavat sanat ja numerot paremmin kuin visuaaliset holistikot, jotka puolestaan muistavat kuvat, piirroksia, grafiikat ja symbolit, käyttävät oikeata aivopuoliskoa ja luovia ja satunnaisia ajattelutyyliä. Suurin osa opiskelijoista on taktilisia oppijoita, eli muistavat parhaiten sen, mitä he koskettavat tai käsittelevät. Seuraavaksi suurin ryhmä on kinesteettiset oppijat, joiden täytyy oppiakseen kokea ja tehdä itse opiskeltavat asiat. (Prashnig 2000, 193 - 197.)

Työskentelytyylianalyysin avulla on voitu selvittää, että aikuisten opiskelijoiden on viihdyttävä sen parissa mitä he tekevät. Asioiden on tunnettava mielekkäiltä, jolloin oppiminen käy helpommin ja nopeammin. Jos asiat tuntuvat vaikeilta tai epämiellyttäviltä, oppilaat eivät

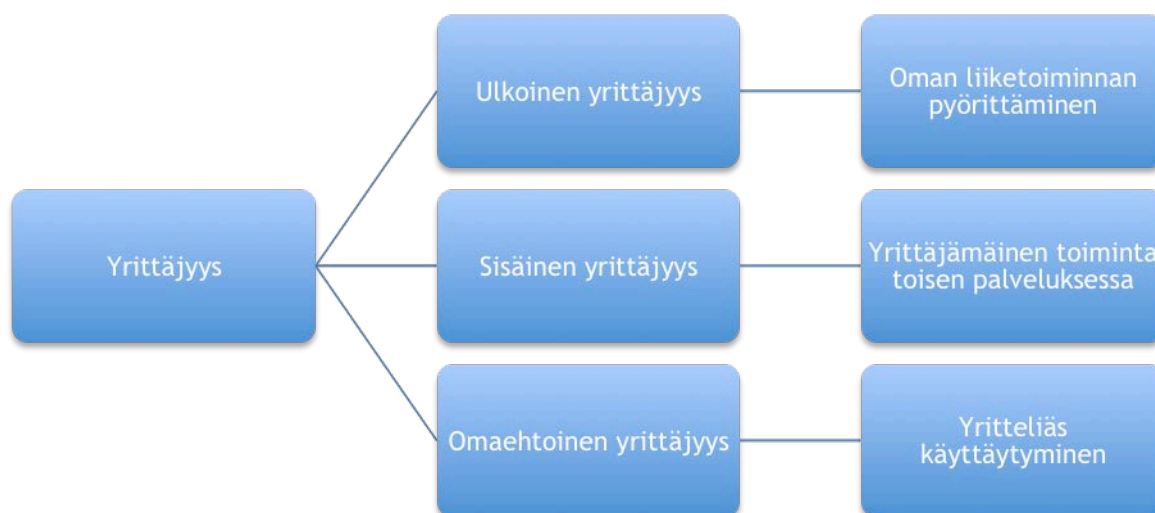
kiinnostu tai halua aloittaa koko oppimisprosessia ja heidän motivaatiota on melkein mahdollista parantaa. Aivot työskentelevät parhaiten kun tietoa saadaan mahdollisimman monen aistin kautta, niin että käytössä on enemmän kuin kaksi moraaliteettia. Onnistuneeseen oppimiseen liittyy niin tiedon omaksuminen modaliteettien eli aistimieltymysten kautta kuin myös ihmisten tavat käsitellä, tallentaa ja palauttaa mieleen tietoa. Mitä paremmin ihminen tuntee omat omaksumis- ja käyttäytymistyylinsä, sitä tehokkaammin hän pystyy käyttämään omaa aivokapasiteettiaan. Tieto erilaisista tiedon omaksumistaipumuksista ja modaliteettien merkityksestä eri yksilöillä auttaa ymmärtämään todellisia oppimistarpeita. Tietoa voi soveltaa opetussuunnitelmien ja oppimateriaalien laatimiseen sekä opetustyön tekemiseen oppilaiden kaikkia modaliteetteja hyödyntämällä. (Prashnig 2000, 197 - 201.)

Oppimistyytlejä voidaan käyttää hyväksi kaiken ikäisten opetuksessa kahdella eri tavalla. Opetustyyli voidaan sovittaa opiskelijoiden omiin oppimistyyliihin tai oppilaat ohjataan opettamaan itse itseään henkilökohtaisten mieltymystensä ja taipumustensa avulla ja hyödyntämään oppimistyyliensä vahvoja alueita. Mikäli opettajien ja oppilaiden opettamis- ja oppimistyyli eivät kohtaa, voi siitä aiheutua turhautumista, konflikteja sekä se voi johtaa jopa oman itsetunnon, oppimiskyvyn tai motivaation heikentymiseen. Opetus- ja oppimistyylien ristiriidasta ei voi kuitenkaan syyttää yksinomaan opettajia. Opettajat on koulutettu järjestelmässä, joka vaatii yhdenmukaisuutta ja palkitsee strukturoituja opetusmenetelmiä. Oppimistulokset, päämäärät ja tavoitteet ovat edelleen tärkeämpiä kuin itse oppimisprosessi. (Prashnig 2000, 267 - 273.)

Laurea ammattikorkeakoulussa käytössä oleva LbD -toimintamalli mahdollistaa yksilöllisten oppimismenetelmien käyttämisen. Raij kertoo, että tämä toimintamalli tuo yhteen ammattikorkeakoulupedagogiikan kolme tehtävää: opetuksen, tutkimus- ja kehittämistoiminnan sekä aluekehitystehtävän. Laurean pedagogisen strategian kehittämispohjainen oppiminen on autenttisuuteen, yhteisöllisyyteen, kokemuksellisuuteen ja tutkimuksellisuuteen perustuva toimintamalli. Oppimis- ja kehittämisprosessit toimivat yhdessä siten, että LbD- toimintamallin oppimisympäristössä mahdollistuu opiskelijan itsenäinen oppiminen, yhteisöllinen oppiminen sekä jatkuvan uuden osaamisen rakentuminen. (Raij 2006, 22 - 23.) LbD -toimintamalli suosii pedagogisia oppimistyytlejä, joissa opiskelijat kohtaavat työelämän ongelmia jo opiskelun alkuvaiheessa. Opiskelijat oppivat teorian todellisten ongelmatilanteiden kautta käytännössä, eivät vain kirjallisesti tai kerrottuna tietona suorissa opetustilanteissa. Toimintamalli toisin sanottuna suosii taktiilisia sekä kinesteettisiä oppijoita. Toimintamallissa opiskelijat oppivat käytäntöjen kautta itse tekemällä, jolloin varsinkin auditiiviset opiskelijat eivät pääse parhaimpaan suorituskykyynsä oppimisessa.

4 Yrittäjyys

Viitala ja Jylhä ovat teoksessaan jakaneet yrittäjyyden kolmeen pääalueeseen; ulkoiseen, sisäiseen ja omaehtoiseen yrittäjyyteen. Nämä osa-alueet on eritelty alla olevassa kaaviossa 2. Yrittäjyys mielletään helposti vain ulkoiseen yrittäjyyteen, eli oman liiketoiminnan pyörittämiseen. Yrittäjämäistä toimintaa on myös olla toisen palveluksessa. Tällöin henkilön omat asenteet vaikuttavat omaan itseensä, ympäristöön ja työtä kohtaan, jolloin kyseessä on sisäinen yrittäjyys. Omaehtoinen yrittäjyys tarkoittaa yritteliästä käyttäytymistä, joka on yrittäjyyden muodoista vanhin. Sillä tarkoitetaan koko elämää koskevaa asennoitumista korostaen näkemystä, halua ja mahdollisuutta vaikuttaa omaan tulevaisuuteen sekä vastuun ottamista omasta elämästä ja toiminnasta, esimerkiksi oppimisesta tai toimeentulosta. (Luukkainen & Wuorinen 2001, 12; Kyrö 1998, 135; Viitala & Jylhä 2011, 37.) Yrittäjyys voidaan kolmen pääulottuvuuden lisäksi jakaa myös kolmeen yrittäjyyden kulmakiviksi määriteltyihin eri tekijöihin eli uskallukseen, motivaatioon ja yrittäjäosaamiseen, eli niihin kykyihin ja ominaisuuksiin joita yrittäjältä odotetaan. (Viitala & Jylhä 2011, 39.)

Kuvio 2. Yrittäjyys (Viitala & Jylhä 2011, 37).

4.1 Yrittäjä

Yrittäjä on määritelty usealla eri tavalla lähteestä riippuen. Viitalan ja Jylhän teoksessa yrittäjä on määritelty seuraavasti: "Yrittäjä on fyysinen tai juridinen henkilö, joka pääammatikseen hoitaa omaa taloudellista yritystä tai harjoittaa itsenäistä ammattia". (Viitala & Jylhä 2011, 37.) Yrittäjän eläkelaisissa (22.12.2006/1272, 2 luvun 3§) yrittäjyys on määritelty hieman

tarkemmin: ”Yrittäjällä tarkoitetaan henkilöä, joka tekee ansiotyötä olematta työsuhteessa tai virka- tai muussa julkisoikeudellisessa toimisuhteessa.”.

Yrittäjän ja palkansaajan välillä on useita eroavaisuuksia. Yrittäjä saattaa tehdä samaa työtehtävää, kuin palkansaajakin, mutta hänellä on myös vastuu muista yritykseen liittyvistä asioista. Näitä voivat esimerkiksi olla vastuu työn laadusta, sen etenemisestä ja verotuksesta sekä muista hallinnollisista asioista. Yrittäjän toiminnan tarkoituksena on yleensä voiton tavoittelu, kun taas palkansaaja saa palkkansa työnantajan menestyksestä riippumatta. Taloudellisesti suuret riskit liittyvät myös yrittäjyyteen, mutta eivät palkansaajalle. (Verohallinto, 2011.) Yrittäjän on omattava tietynlaisia ominaisuuksia liiketoiminnan menestymisen kannalta, joita palkansaajan ei ole täysin pakko hallita. Näitä ovat esimerkiksi ammattitaito tai ammattialan hallinta, yritystalouden ja markkinoinnin osaaminen, työkokemus ja vuorovaikutustaidot. (Kallio 1996, 33.) Alla olevassa taulukossa on lueteltu 42 eri ominaisuutta, joista on hyötyä yrittäjyydessä.

1. Itseluottamus
2. Sinnikkyys, päättäväisyys
3. Energisyys, uutteruus 4. Kekseliäisyys
5. Kyky ottaa hallittuja riskejä 6. Dynaamisuus 7. Optimismi
8. Saavuttamistarve 9. Monipuolisuus, markkina- ja tuotetietoisuus
10. Luovuus 11. Vaikutuskykyisyys 12. Kyvykkyys tulla toimeen ihmisten kanssa
13. Aloitteellisuus 14. Joustavuus 15. Älykkyys 16. Päämääräorientoituneisuus 17. Täsmällisyys
18. Päätöksentekokyky 19. Positiivinen haasteellisuus 20. Itsenäisyys 21. Rehellisyys, oikeamielisyys
22. Kypsyys, tasapainoisuus 23. Avoimuus ehdotuksille ja kritiikille 24. Vastuuntuntoisuus
25. Kaukokatseisuus 26. Täsmällisyys, perusteellisuus 27. Yhteistyökykyisyys
28. Hyötyorientoituneisuus 29. Kyky oppia virheistä 30. Vallantaju
31. Ystävällisyys 32. Itsekkyyys 33. Rohkeus 34. Mielikuvitus
35. Havaintokykyisyys 36. Epävarmuuden sietokyky
37. Aggressiivisuus 38. Kyky viihtymiseen
39. Tehokkuus 40. Sitoutuneisuus
41. Kyky luottaa työntekijöihin
42. Herkkyys toisia kohtaan

Taulukko 1. Yrittäjän ominaisuudet (Ristimäki 2004, 50).

Tutkimusten perusteella on todettu, että yhtä ominaisuutta tai ominaisuuksien joukkoa ei ole löydetty, joka selittäisi yrittäjämäisen toiminnan. Yllä olevassa taulukossa Ristimäki on esitellyt 42 eri yrittäjän ominaisuutta. (Ristimäki 2004, 50.) Kaikki yrittäjät eivät ole samanlaisia, joten kaikilta ei vaadita samanlaisia ominaisuuksia. Yrityksen laatu, koko ja sijainti vaikuttavat siihen, millaisia ominaisuuksia yrittäjältä vaaditaan. Kallio korostaa teoksessaan, ettei jokaiselta yrittäjältä vaadita kaikkien ominaisuuksien omaamista, sillä kukaan ei voi olla täy-

dellinen. Yrittäjän tärkeimmiksi ominaisuuksiksi on kuitenkin nostettu muun muassa luova, itseensä luottava, johtamistaitoinen, objektiivinen ja innostava. (Kallio 1996, 23.)

Yllä mainitut yrittäjän ominaisuudet ovat kirjailijoiden itse luettelemia yrittäjien ominaisuuksia, joista osa perustuu erilaisiin tutkimuksiin. Lyytisen ja Pihan teoksessa ”Yritä edes – 32 syytä ryhtyä yrittäjäksi” on haastateltu yrittäjiä niistä ominaisuuksista, joita he pitävät tärkeinä yrittäjillä. Kirjaan haastatellut yrittäjät ovat taustoiltaan erilaisia ja eri-ikäisiä, miehiä ja naisia, eri puolilta Suomea ja eri koulutustaustoista. Haastatteluissa nousi esiin noin 50 erilaista yrittäjän ominaisuutta, joista korostui eniten ahkeruus, sitkeys, riskinottokyky ja pitkäjänteisyys asioiden loppuun hoitamisessa. Lisäksi esille nousi myös ihmisten kanssa toimeen tuleminen, niin asiakkaiden kuin työntekijöidenkin kanssa sekä verkostoituminen ja välittäminen. (Lyytinen & Piha 2004, 22 - 249.)

Yrittäjäksi ryhtymiseen vaikuttavat yrittäjille ominaisten ominaisuuksien lisäksi monet muut tekijät, joita ovat esimerkiksi henkilötekijät (persoonallisuus), ympäristötekijät (kulttuuri, verotus, talous) ja tilannetekijät (muun muassa henkilön elämänvaihe sekä veto yrittäjyyteen ja työntekijät). Tilannetekijät voivat vaikuttaa esimerkiksi sillä tavoin, että vaikka henkilö on persoonallisuuspiirteiltään yrittäjämäinen, niin elämänvaihe ja taloudellinen tilanne eivät tee yrityksen perustamisesta kannattavaa. Lisäksi henkilöiden odotetaan omaavan tiettyjä tietoja ja taitoja, jotka olisivat eduksi yrityksen toiminnan kannalta. (Itä-Suomen yliopisto 2011.)

Yrittäjyyden tietoja ja taitoja voi opiskella nykyisin useissa erilaisissa yksityisissä sekä valtion omistamissa oppilaitoksissa. Jokaiselle yrittäjyydestä kiinnostuneelle löytyy varmasti omiin tarpeisiin sopivaa opetusta; ammattikouluissa, ammattikorkeakouluissa, yliopistoissa, kansanopistoissa, aikuiskoulutus- ja uusyrityskeskuksissa, työ- ja elinkeinotoimiston sekä erilaisten yrittäjyyskoulutusta tarjoavien yksityisten konsulttiyritysten kanssa. Monipuoliset opiskeluvaihtoehdot ja -keinot takaavat kaikille yrittäjyydestä kiinnostuneille hyvän tavan kehittää omia tietojaan ja taitojaan yrittäjyydestä. Yrittäjyysopinnot voivat myös olla osa toista koulutusohjelmaa, kuten esimerkiksi ammattikorkeakoulun liiketalouden opinnoissa tai koko koulutautumisen lähtökohta, kuten esimerkiksi TE-toimiston tarjoamat kurssit. Yrittäjyyden opintojen kesto vaihtelee viikoista vuosiin, riippuen siitä missä tai miten yrittäjyyttä opiskelee. (TE-palvelut 2014a; Studentum 2010.)

4.2 Yritystoiminta

Suomessa on olemassa erilaisia tapoja ja keinoja, joilla aloittaa yritystoiminta. Esimerkiksi aina ei ole tarpeellista perustaa uusi yritys täysin uudella liikeidealla. Yksi vaihtoehto on ostaa jo toimiva yritys (sukupolvenvaihdos, ostaa osa yrityksestä/liiketoiminnasta tai pelkkä liiketoiminta), jolloin asiakaskunta on valmiiksi olemassa ja varsinaista markkinointia yrityk-

sen olemassaolosta ei tarvitse erikseen tehdä. Mikäli haluaa yrittäjäksi ilman omaa liikeideaa ja entuudestaan tutulla konseptilla on myös mahdollisuus aloittaa franchising-yrittäjäyys. Franchising-yrittäjäydessä monistetaan tuttu idea, eli perustetaan useita yrityksiä samalla liikeidealla. Tällaisia yrityksiä on paljon esimerkiksi kioski- ja ravintola-alalla. Yritys on mahdollista perustaa myös niin sanottuna tiimiyrittäjäytenä, jolloin useampi yrittäjäksi aikova perustaa yrityksen yhdessä tasavertaisina osakkaina. (Uusyrittäjäkeskus 2014, 7 - 8.)

Yritystoimintaan kuuluvat riskit, joita palkkatyöntekijöillä ei ole. Työntekijä tekee työtä yrittäjälle, yrittäjän tiloissa, jolloin vastuu työn tuloksesta on loppujen lopuksi yrittäjällä. Työnantaja joutuu huolehtimaan työntekijän sosiaaliturvamaksuistaan, lomakorvauksista, ylittöistä ja muista lakisääteisistä työntekijäetuuksista. Yrittäjä jää kuitenkin itse sosiaalietuuksien ulkopuolelle ja on vastuussa itse itselleen yrittäjävakuutuksen ja ennakkoverojen hankinnasta. (Nevala & Suhonen 2012, 10.) Yrittäjällä on myös muita riskejä, joita palkansaajilla ei ole. Niitä voivat olla ulkoa päin tulevat, esimerkiksi alihankkijana toimiminen yritykselle, joka ajautuu konkurssiin tai henkilökohtaisia riskejä esimerkiksi työkyvyttömyys. (Akava 2014.)

4.2.1 Yritysmuodot

Yritystä perustettaessa tulee miettiä millainen yritysmuoto on perustettavalle yritykselle paras vaihtoehto. Yritysmuotoa valittaessa tulee ottaa huomioon yrittäjän oikeudellinen asema, tuleva verotuskohtelu, toiminnan laajuus, hallinnollinen joustavuus sekä voitonjako- ja vastuunkantokysymykset. Suomessa yritysmuodot voidaan jakaa kahteen pääryhmään: henkilöyhtiöihin (avoimet- ja kommandiittiyhtiöt) ja pääomayhtiöihin (osakeyhtiöt ja osuuskunnat). Merkittävä ero näiden kahden välillä on se, että henkilöyhtiöissä yrittäjät vastaavat henkilökohtaisella omaisuudellaan yrityksen veloista, kun taas pääomayhtiöissä vastataan vain sijoitetun omaisuuden verran yrityksen veloista. (Viitala & Jylhä 2011, 65.) Näistä kaikista yritysmuodoista yleisin Suomessa vuoden 2014 kesäkuun lopussa on ollut osakeyhtiö (247 050 kappaletta) (Patentti- ja rekisterihallitus 2014).

Vuoden 2014 kesäkuun lopun tilaston mukaan Suomen toiseksi yleisin yritysmuoto on ollut yksityinen elinkeinonharjoittaja, 205 738 kappaletta (Patentti- ja rekisterihallitus 2014). Toiminimi ei kuitenkaan ole varsinainen yritysmuoto, vaikka yleisesti siitä puhutaan yritysmuotona. Verohallinnon internetsivulla on liikkeen- tai ammatinharjoittaja määritelty seuraavasti: "Liikkeen- tai ammatinharjoittaja ei ole yhtiö, vaan hän toimii omissa nimissään ja vastaa taloudellisesti itse sitoumuksistaan." (Verohallinto 2010). Yksityinen elinkeinonharjoittaja eli toiminimi on kaikista pelkistetyin muoto. Toiminimi ei kuitenkaan ole erillinen yhtiö, joten kaikki päätöksenteko on yrittäjän vastuulla. Yrittäjä vastaa koko yrityksen toiminnasta, saa kaikki voitot itselleen, mutta vastaa myös mahdollisista tappioista koko henkilökohtaisella tai yritykseen kuuluvalla omaisuudella. (Viitala & Jylhä 2011, 66.)

Yksityiset elinkeinoharjoittajat jaetaan liikkeenharjoittajiin ja ammatinharjoittajiin, joita molempia koskevat kaikki yllä esitetyt asiat. Liikkeenharjoittajaksi määritellään henkilö, jolla on kiinteä osto- tai myyntipaikka tai muu vastaava toimipaikka. Liikkeenharjoittajalla saattaa olla myös vierasta työvoimaa palveluksessaan. Näin ollen liikkeenharjoittajan riskit ovat suuremmat kuin ammatinharjoittajan. Ammatinharjoittajalla on yleensä jokin taito tai tieto, johon hänen liiketoimintansa pyrittäminen perustuu. (Holopainen 2013, 41.) Ammatinharjoittajalle riittää yksinkertainen kirjanpito, mutta liikkeenharjoittajan tulee tehdä kaksinkertaista kirjanpitoa (Uusyrittäjäkeskus 2014, 27). Yksityinen elinkeinoharjoittaja on ilmoitettava kaupparekisteriin vain, jos tämä harjoittaa luvanvaraista toimialaa, elinkeinotoimintaa varten on pysyvä toimipaikka tai palveluksessa on muita henkilöitä kuin aviopuoliso tai alaikäinen lapsi, holhouksenalainen lapsi tai lastenlapsi. (Holopainen 2013, 41.) Toiminimi on kaikista yksinkertaisin yhtiömuoto, joka sopii elinkeinoharjoittajille, jotka eivät aio rakentaa laajaa liiketoimintaa ja toimivat pääasiassa yksin. Toiminimi sopii tällöin hyvin nuoren yrittäjän tai perheyrittäjän yritysmuodoksi. (Summarum 2012.)

Henkilöyhtiöksiä ovat avoin yhtiö, joita oli Suomessa vuoden 2014 kesäkuun lopussa rekisteröity 12 301 kappaletta ja kommandiittiyhtiö, joita oli rekisteröity 34 502 kappaletta (Patentti- ja rekisterihallitus 2014). Avoin yhtiö perustetaan yhtiömiesten kirjallisella perustamisilmoituksella kaupparekisteriin. Avoimessa yhtiössä on vain vastuunalaisia yhtiömiehiä, jotka saavat käyttää yrityksen varoja ja tehdä päätöksiä itsenäisesti. Yhtiömiehiä tulee olla kaksi tai enemmän ja jokainen heistä voi sijoittaa yritykseen eri suuruisia panoksia. Jokainen yhtiömiestä vastaa koko henkilökohtaisella omaisuudellaan yrityksestä. (Yrittäjät 2014a, Viitala & Jylhä 2011, 66) Kommandiittiyhtiössä on puolestaan vastuunalaisten yhtiömiesten lisäksi äänettömiä yhtiömiehiä. Äänettömät yhtiömiehet voivat sijoittaa yhtiöön rahanarvoista omaisuutta, kuitenkin saamatta päätösvaltaa yhtiön toiminnassa. Vastuunalaiset yhtiömiehet saavat käyttää yrityksen varoja ilman erillistä päätöstä, mutta vastaavat koko henkilökohtaisella omaisuudellaan yrityksestä ja sen veloista. (Yrittäjät 2014b; Viitala & Jylhä 2011, 66.)

Pääomayritysten puolella osakeyhtiössä osakkeenomistajat vastaavat yhtiön velvoitteista vain sijoittamansa pääoman verran. Jotta osakeyhtiö voidaan perustaa, tulee pääomaa olla vähintään 2500 euroa. Osakeyhtiössä ylin päätöksiä tekevä taho on yhtiökokous, joka valitsee hallituksen tekemään yhtiön toimintaa koskevia päätöksiä. Yleensä hallitus valitsee myös toimitusjohtajan, joka vastaa yhtiön päivittäisestä johtamisesta. Osakeyhtiö on itsenäinen verovelvollinen. (Yrittäjät 2014c; Viitala & Jylhä 2011, 66; Uusyrittäjäkeskus 2014, 37.)

Yritysmuodoista osuuskuntia on lukumääräisesti Suomessa vähiten, 4626 kappaletta (Patentti- ja rekisterihallitus 2014). Osuuskunnan voi perustaa yksi tai useampi henkilö, yhteisö, säätiö tai muu oikeushenkilö. Samalla osuuskunnan perustajien tulee olla sen jäseniä. Jäsenet, muut

osuuksien tai osakkaiden omistajat vastaavat velvoitteista henkilökohtaisesti vain sijoittamansa summan verran (Osuuskuntalaki 421/2013 1 osan 2§.). Kokouksissa jokaisella on käytössään vain yksi ääni. (Yrittäjät 2014d.) Pellervo-Seuran toimitusjohtaja Sami Karhun mukaan nuorten kiinnostus osuuskuntia kohtaan on kasvanut kovasti etenkin luovilla aloilla. Osuuskunta on tullut nuorten suosioon esimerkiksi koulutuksen ansiosta. (S. Blomqvist 2014.)

4.2.2 Yrityksen perustaminen

Yrityksen perustamista suunniteltaessa on hyvä ottaa huomioon aika, joka kuluu yrityksen perustamiseen ennen kuin liiketoiminta varsinaisesti pääsee alkuun. Aluksi aikaa on varattava liikeidean suunnitteluun ja hiomiseen eli on mietittävä mitä yritys tekee, miten ja kenelle yrityksen toiminta kohdennetaan. Tässä vaiheessa on tärkeää miettiä myös eri keinoja erottua kilpailijoista, sillä kilpailu on kovaa ja useilla aloilla tarjonta ylittää kysynnän. Toinen merkittävä tekijä yrityksen perustamisen alkuvaiheessa on selvittää onko yritystoiminta kannattavaa aloittaa ja mahdolliset kompastuskivet yritystoiminnassa on huomattava jo varhaisessa vaiheessa. (Holopainen 2013, 53; Yrittäjät 2013.)

Yritystä perustettaessa on olemassa vaiheita, jotka mahdollistavat muun muassa yrityksen oikeuskelpoisuuden. Esimerkiksi henkilö- ja pääomayhtiöiden on rekisteröidyttävä Patentti- ja rekisterihallituksen ylläpitämään kaupparekisteriin. Kaupparekisterin lisäksi yrityksen perustamisesta on ilmoitettava Verohallintoon yrityksen verotusta varten. (Holopainen 2013, 52 - 53.) Ennen yrityksen perustamisilmoituksia on myös selvitettävä yritystoiminnan luvanvaraisuus lupaviranomaisilta, eli kaupungilta, kunnalta, lääninhallitukselta tai ministeriöltä. (Viitala & Jylhä 2011, 67 - 68.)

Perustaessaan yritystä yrittäjän voi olla vaikeaa saada kunnan toimeentuloa ennen kuin yritystoiminta vakiintuu. Yrittäjän on mahdollista saada starttirahaa helpottamaan yrittäjän omaa taloudellista tilannetta. Starttirahaa voi saada maksimissaan 18 kuukauden ajan ja sen saamiseen sisältyy myös muita ehtoja. Starttirahaa voi saada jos siirtyy palkkatyöstä päätoimiseksi yrittäjäksi tai kun on työtön työnhakija. Tämän lisäksi ennen starttirahan myöntämistä selvitetään omaako hakija riittävät valmiudet yritystoimintaan, mahdollisuudet jatkuvaan ja kannattavaan toimintaan sekä tuen tarpeellisuus toimeentulon kannalta. Starttirahaa on haettava ennen kuin yritystoiminta virallisesti aloitetaan. (TE-palvelut 2014b.)

Yritystoimintaa perustettaessa muita tukia starttirahan lisäksi saa ja kannattaakin hakea eri paikoista, jotka tarjoavat apua yrityksen perustamisen eri vaiheisiin. Osa tuen tarjoajista on maksuttomia valtakunnallisia toimijoita. Esimerkiksi Uusyrityskeskukset tarjoavat maksutonta ja luottamuksellista neuvontaa aloittaville yrittäjille. Uusyrityskeskusten toimintaa ylläpidetään valtakunnallisten ja alueellisten jäsenten, valtion ja kuntien toimesta. Apua yrittäjyy-

teen voi saada myös ELY- ja TE-keskuksista (Pk-yritysten perustaminen, kasvu ja kehittyminen) sekä Finnverasta, josta saa rahoitusta yritystoiminnan eri vaiheisiin. (Varma 2014.) Yritystoimintaa aloittaessa kannattaa muistaa myös yrittäjien työttömyyskassa, vakuutukset, kirjanpito ja liikeidean suojaaminen. (Holopainen 2013, 53.)

4.3 Yrittäjyys Suomessa

Suomessa yrittäjyydellä on pitkät perinteet. Vuosien saatossa yrittäminen ja yrittämisen alat ovat kokeneet muutoksia muun muassa taloudellisen tilanteen muutosten aikaan. Peltosen vuonna 1986 julkaistussa teoksessa on esitelty yrittäjien määrän muutoksia vuosina 1950 - 1980. Taulukossa on esitelty yrittäjien lukumäärä, erikseen maatalousyrittäjät ja muut yrittäjät. Tänä päivänä yrittäjien lukumäärään ei lasketa alkutuotantoa eli maatalousyrittäjiä, joten vastaavaa erotteluakaan ei tehdä. Taulukosta ilmenee, että maatalousyrittäjien ja muiden yrittäjien välinen ero on pienentynyt 50- ja 80-lukujen välillä. Suomessa oli yhteensä vuonna 1950: 401 000 ja vuonna 1980: 214 000 yritystä, kun lukumäärä vuonna 2012 oli 266 909. (Peltonen 1986, 26; Yrittäjät 2012.)

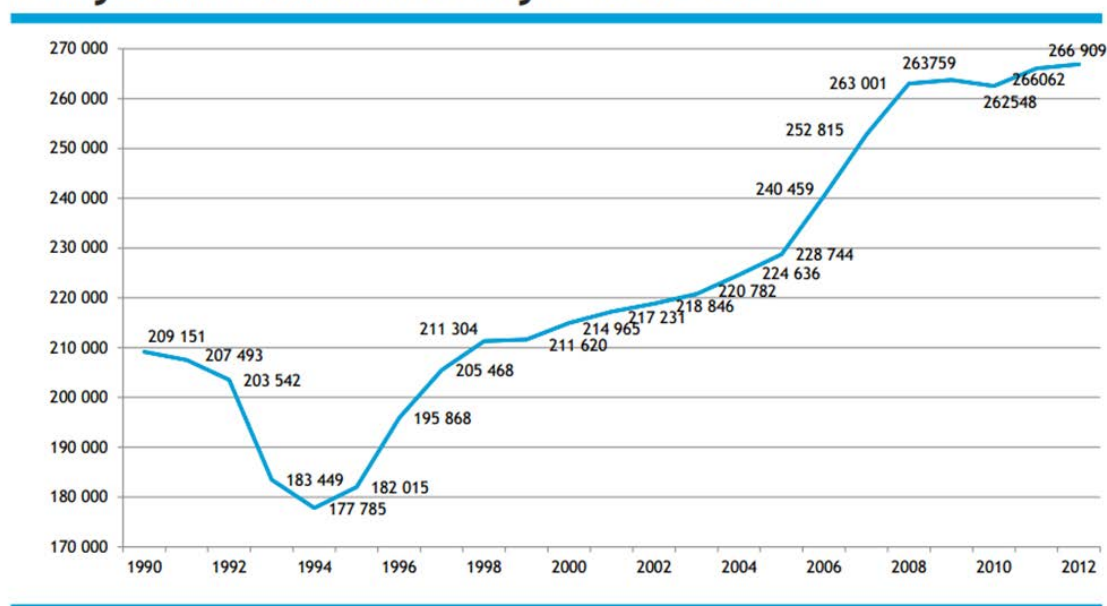
	1950	1960	1970	1980
Maatalousyrittäjät	292 000	282 000	209 000	125 000
Avustavat perheenjäsenet	420 000	278 000	140 000	93 000
Yhteensä	712 000	569 000	349 000	218 000
Muut yrittäjät	109 000	113 000	93 000	89 000
Avustavat perheenjäsenet	11 000	15 000	17 000	12 000
Yhteensä	120 000	128 000	110 000	101 000
Kaikkiaan				
Yrittäjiä	401 000	395 000	302 000	214 000
Avustavia perheenjäseniä	431 000	302 000	157 000	105 000
Yht.	832 000	697 000	459 000	319 000

Taulukko 2. Yrittäjien määrän muutokset 1950-1980 (Peltonen 1986, 26).

Lukumääräisesti yrittäjyys oli laskenut 1950- ja 1980-lukujen välillä. 1990-luvun alussa alkanut lama laski yritysten määrää entisestään, sillä yleinen taloustilanne vaikuttaa yritysten lukumäärään. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012, 9.) Koska ihmisten työllisyys laman jälkeen väheni noin 450 000 työpaikalla poliitikot toivoivat yrittäjien luovan uusia työpaikkoja. Itsensä

työllistäminen yrittäjyyden kautta nousi merkittäväksi tavaksi luoda elantonsa, sillä muita työllistymisen vaihtoehtoja oli vähän tarjolla (Nurmi 2004, 22 - 23.). Suomen 1990-luvun laman jälkeen yrittäjyyttä alettiin nähdä kansantaloutta pyörittävänä voimavarana ja alla olevasta kaaviosta nähdään kuinka yritysten lukumäärä kasvoi vuodesta 1995 vuoteen 2009 saakka. 1990-luvun loppupuolella talouskriisin jälkeisinä vuosina yritysten lukumäärä lisääntyi vuosittain keskimäärin 3,5% ja 2000-luvun alussa yritysten määrä lisääntyi noin yhden prosentin vuodessa, kunnes kasvu lähti jälleen nousuun vuoden 2004 jälkeen. Tilastokeskuksen yhteistyöryhmän mukaan yritysten voimakas kasvu 2006 vuoden jälkeen perustuu kuitenkin yritysrekisterin tietopohjan laajentumiseen, mikä vaikutti etenkin kiinteistö- ja vuokrauspalvelujen toimialalla olevien yritysten määrään. Vuoden 2009 jälkeen yritysten lukumäärän kasvu on hidastunut ja kääntynyt pieneen laskuun. Syynä tähän olivat viime vuosikymmenen lopulla Suomeen levinneet finanssikriisin vaikutukset. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012, 9-10.) Tulevina vuosina muutoksia yrittäjien määrään tuovat suurten ikäluokkien siirtyminen eläkkeelle. Sukupolvenvaihdos tulee olemaan suuri haaste Suomessa tulevina vuosina ja mikäli jatkaa yritykselle ei löydy, voi yritys joutua lopettamaan toimintansa. Suomessa yritysten sukupolvenvaihdosten kannustimena on verohuojennus, johon on oikeutettu jos yritys myydään perheelle tai lähisukulaisille. (Verohallinto 2013.)

Yritysten määrän kehitys 1990-2012

Kuvio 3. Yritysten määrän kehitys 1990-2012 (Yrittäjät 2012).

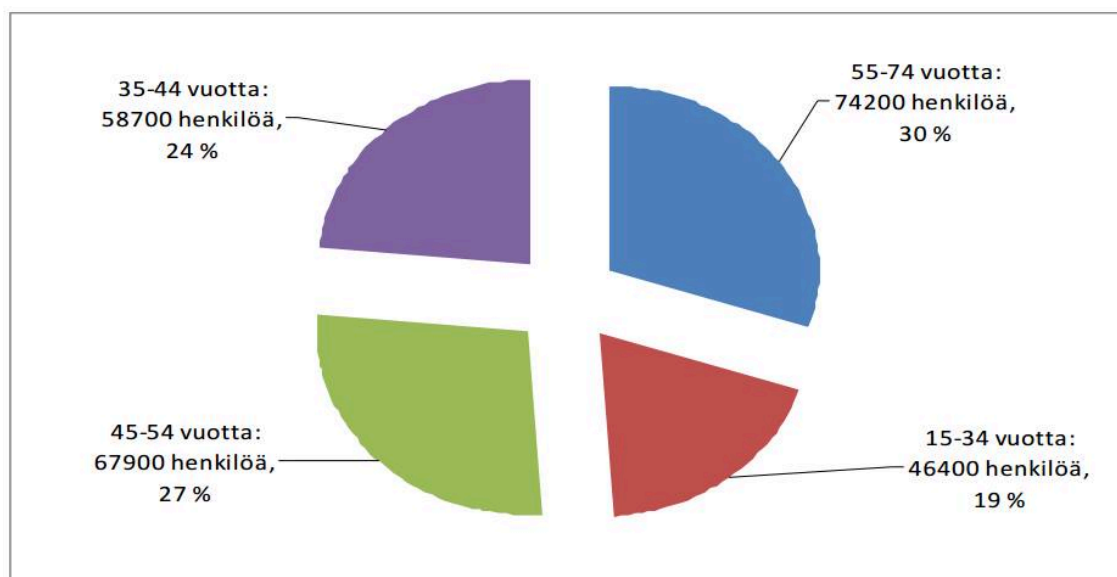
Yrittäjyys on kokenut muutoksia vuosien saatossa. Esimerkiksi teollisuuden rakennemuutokset sekä informaatioteknologian kehittyminen tekivät tilaa yrittäjyydelle sekä toivat mukanaan aivan uudenlaisia liiketoimintamahdollisuuksia, jotka houkuttelivat mukanaan uusia asiantun-

tijoita ja innovatiivisia toimijoita. (Viitala & Jylhä 2007, 12.) 2000-luvun aikana yrittäjyys on muuttunut palvelukulttuurin noustessa arvostukseen. Yritysten määrä on kasvanut eniten sosiaali- ja terveystaloudessa, kiinteistö- ja liike-elämän palvelualoilla sekä muilla henkilökohtaisia palveluita tarjoavilla toimialoilla. Palvelualan yritysten lisäksi yritysten lukumäärä on kasvanut 2000-luvulla myös rakennusalailla. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012, 9.)

4.4 Nuorten yrittäjyys

Suomen yrittäjät on järjestö yrittäjille ja sen alaisuudessa toimii Nuoret Yrittäjät. Nuoriin yrittäjiin lasketaan kaikki alle 35-vuotiaat jäsenet. (Nuoret Yrittäjät 2014.) Nuorten yrittäjien näkymistä voidaan yleisesti todeta, että nuoret arvostavat ja ovat kiinnostuneita yrittämisestä, mutta eivät itse välttämättä halua siihen ryhtyä. Nuoret voivat kokea yrittäjyyden myös pelottavana sen riskien ja taloudellisen epävarmuuden vuoksi. (Nurmi 2004, 20.) Vuoden 2004 jälkeen nuorten asenteet yrittäjyyteen ovat pitkälti pysyneet samoina. Viestintätoimisto Ellun Kanojen keväällä 2012 tehdyn tutkimuksen mukaan syy yrittäjyyden sivuuttamiseen oli edelleen nuorten haluttomuus riskinottoon. Tätä nykykuorten turvallisuushakuisuutta on verrattu aikaisempien suomalaisten sukupolvien ajattelutapaan yrittäjyydestä. (T. Tuohinen 2012.)

Itä-Suomen yliopiston kauppatieteiden tiedekunnan järjestämän tutkimuksen mukaan nuoret ovat erityisesti kiinnostuneita lähteä yrittämään yhdessä toisten samoista asioista kiinnostuneiden ihmisten kanssa. Tämä perustuu siihen, että nuoret kokisivat tällöin saavansa yrityksen perustamisvaiheessa toisilta tukea ja myös vastuu olisi jaettu jokaiselle tasaisesti, helpottaen omaa taakkaa. Tutkimuksessa havaittiin myös, että opetuksella on merkittävä vaikutus. Opetus ei vaikuta ainoastaan yrittäjyysaikomuksiin, vaan myös nuorten yleisiin asenteisiin yrittäjyyttä kohtaan. Tutkimuksen vastuullinen johtaja apulaisprofessori Anu Puusa kiteyttää asian seuraavasti ”Opinnoissaan yrittäjyydestä paljon tietoa saaneista yli puolet voisi kuvitella ryhtyvänsä yrittäjäksi. Yrittäjyydestä ja yritysmuodoista vähän tietoa saaneista erittäin harva voisi kuvitella ryhtyvänsä yrittäjiksi”. (A. Puusa 2014.) Seuraavalla sivulla olevassa kuviossa on esitelty yrittäjien ikäjakauma vuonna 2010.

Kuvio 4. Yrittäjien ikäjakauma 2010 (Tilastokeskus, 2011).

Kaaviossa esitellyssä yrittäjien ikäjakauman tutkimuksessa ei ole otettu huomioon avustavia perheenjäseniä ja alkutuotantoa. Kaavion mukaan vain 19% Suomen yrittäjistä on 15-34-vuotiaita, kun suurin osa (30%) vuonna 2010 Suomen yrittäjistä oli lähellä eläkeikää. Tulevaisuudessa suurten ikäluokkien eläkkeelle siirtyminen tulee olemaan suuri haaste Suomen yrittäjyydelle. Työ- ja elinkeinoministeriön vuonna 2011 teettämän kyselyn mukaan 46% nuorista oli harkinnut yrittäjäksi ryhtymistä. Suurin osa nuorista, jotka eivät olleet harkinneet uraa yrittäjänä, perustelivat vastauksensa yksinkertaisesti kiinnostuksen puutteella. Muita syitä olivat yritysideo puute, riskien suuruus sekä pelko suuresta vastuusta. Halukkuutta yrittäjäksi lähtemiseen olisi kyselyn perusteella voinut lisätä muun muassa hyvä yritysidea, yritysneuvonta, ohjaus, tuki ja parempi tietous yrittäjyydestä. (Tilastokeskus 2011.)

Työ- ja elinkeinoministeriön teettämästä kyselystä ilmeni myös nuorten toiveet siitä, että yrittäjyyden perusasioita käytäisiin enemmän läpi kouluissa ja oppilaitoksista. Koulujen ja oppilaitosten kautta nuoret saisivat tiedon siitä, mitä tulee tehdä yritystoimintaa aloittaessa ja mihin varautua yritystä pyörittäessä. (Tilastokeskus 2011.) Kouluissa ja oppilaitoksissa saatavaa tietoutta yrittäjyydestä kutsutaan yrittäjyyskasvatukseksi. Opetusministeriön (2009) sivuilla yrittäjyyskasvatus on määritelty seuraavasti "Opetushallinnon alalla tehtävää laaja-alaista työtä yrittäjyyden vahvistamiseksi. Yrittäjyyskasvatusta tekevät ja toimintaa tukevat myös useat työelämäntahot ja järjestöt" (Opetusministeriö 2009). Toisin sanottuna, mitä aikaisemmassa vaiheessa tämän tyyllistä yrittäjyyskasvatusta harjoitetaan, sitä parempiin tuloksiin päästään etenkin nuorten yrittämiseen lähtemisessä. Englannissa yrittäjyyskasvatuksen kehittämisohjelmia on saatavilla lapsesta lähtien, jolloin lapsen luontaista avoimuutta, uteliaisuutta sekä toimeliaisuutta tuetaan. Yrittäjyyskasvatus auttaa ihmisiä tulemaan toimeen

omien epävarmuuksien kanssa saamalla heidät tuntemaan olonsa itsevarmaksi ja opettamalla heille tietoja ja taitoja ongelmatilanteiden ratkaisemiseksi. (Nurmi 2004, 33.)

Nuorten yrittäjyyden tukena ja apuna ovat tavallisten yrittäjien tukiverkostojen lisäksi myös nuorille suunnatut järjestöt ja tukiverkostot. Esimerkiksi Nuoret yrittäjät, on järjestö joka auttaa nuoria yrittäjiä verkostoitumaan ja löytämään samanhenkisiä ihmisiä. Suomen yrittäjillä ja Nuorilla yrittäjillä on molemmilla omia aluejärjestöjä, jolloin lähialueen yrittäjät pääsevät tutustumaan toisiinsa ja kehittämään omaa ja oman alueen toimintaa. (Yrittäjät Keski-Suomi 2014.)

5 Haastattelu opinnäytetyössä

Hirsjärven ja Hurmeen teoksessa haastattelu on määritelty tutkimuksen tiedonkeruutavaksi, jossa henkilöltä kysytään hänen omaa mielipidettään tutkittavasta kohteesta ja vastaus saadaan puhutussa muodossa. Haastattelu on sosiaalinen vuorovaikutustilanne, jonka tarkoituksena on selvittää haastateltavan ajatuksia, käsityksiä, kokemuksia sekä tunteita. Termi *haastatella* on jatkojalostettu verbeistä *haastattaa* ja *jututtaa*. Haastattelu on keskustelua, jolla on ennalta määritelty tarkoitus. Haastattelu on ennalta suunniteltua päämäärähakuista toimintaa, jonka tarkoituksena on kerätä haluttua informaatiota. (Hirsjärvi & Hurme 2011, 41 - 42.)

Haastattelusta on tullut ehkä kaikista käytetyin tiedonhankkimisen menetelmä. Haastattelua esiintyy jokapäiväisissä sosiaalisissa vuorovaikutustilanteissa - jos haluaa tietoa, on luontevaa kysyä. Haastattelu on vakiintunut keskeiseksi tavaksi tehdä elämäämme ymmärrettäväksi. Hyvin rakennettu haastattelu pitää sisällään monia samanlaisia piirteitä, joita kohtaamme jokapäiväisessä elämässämme. (Ruusuvaara & Tiitula 2005, 9, 22.)

5.1 Tutkimusmenetelmien teoriaa

Tutkimusmenetelmiä on olemassa kahden tyyppisiä, kvalitatiivisia eli laadullisia ja kvantitatiivisia eli määrällisiä. Yhtenä esimerkkinä kvalitatiivisista tiedonkeruutavoista ovat haastattelut, jotka toteutetaan yleensä ennalta valikoidulle joukolle ja haastattelussa kysymykset ovat pääasiassa avoimia. Kvalitatiivisen tutkimusmenetelmän tarkoituksena on selvittää kohteen laatua, ominaisuuksia ja merkityksiä. (Jyväskylän yliopisto 2014.) Kvantitatiivisista tutkimusmenetelmistä saatuja tuloksia ilmaistaan numeraalisesti ja tilastojen avulla, koska tiedonkeruu tapahtuu yleensä suurelle ennalta tarkasti kohdentamattomalle joukolle (Virsta 2014). Kaikki tutkimusmenetelmät ovat luonteeltaan kokonaisvaltaista tiedon hankintaa, jota kootaan mahdollisimman luonnonmukaisissa, todellisissa vuorovaikutustilanteissa (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 164).

Kvalitatiivinen menetelmäsuuntaus nähdään usein rajallisena ja suuntaus yhdistetään tiedonkeruun tapoihin, kuten esimerkiksi suulliseen haastatteluun. Kvalitatiivisella eli laadullisella tutkimusmenetelmällä on olemassa tiettyjä ominaispiirteitä kohderyhmän valinnassa sekä laadullisten metodien suosimisessa. Laadullisen tutkimuksen kohderyhmä valitaan aina tarkoituksenmukaisesti, jotta tapauksista saatu aineisto voidaan tulkita ainutlaatuisena. Laadullisten metodien suosiminen aineistoa hankittaessa on tärkeää, sillä näin haastateltavien näkökulmat ja kokemukset pääsevät esille. Kvalitatiivisia tutkimusmenetelmiä ovat esimerkiksi kirjoitettujen materiaalien sisällönanalyysi, strukturoimaton haastattelu ja osallistuva havainnointi. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 136, 164.)

Hirsjärvi ja Hurme kertovat teoksessaan haastatteluiden jakautuvan perinteisesti kysymysten valmiuden ja sitovuuden mukaan strukturoituihin ja strukturoimattomiin haastatteluihin. Strukturoitujen haastatteluiden ääripäässä on tarkasti laadittu lomakehaastattelu valmiine kysymyksineen ja vaihtoehtoineen. Lomakehaastattelussa kysymykset esitetään kaikille haastateltaville samanlaisina ja samassa järjestyksessä. Valmiiden kysymysten käyttö varmistaa sen, että haastattelija ei vaikuta haastateltavan vastauksiin millään tavalla. Strukturoitujen ja strukturoimattomien haastattelujen välissä ovat puolistrukturoidut tai puolistandardoidut haastattelut. Näille on luonteenomaista, että jokin haastattelun näkökohta on lyöty jo etukäteen lukkoon. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 47.)

Puolistrukturoidusta haastattelumuodoista tunnetuimpia on teemahaastattelu (engl. Focused interview). Teemahaastattelussa käydään läpi samat ennalta määritellyt teemat ja aihepiirit, mutta kysymysten muotoilu ja järjestys vaihtelevat aina tarvittaessa. Strukturoimattoman haastattelun rakenne muotoutuu haastateltavien ympärille. Se ei ole tiukasti sidoksissa ennalta määriteltyyn muotoon vaan muistuttaa vapaata kanssakäymistä, jossa molemmat osapuolet voivat vaihtaa keskustelun puheenaihetta ja kuljettaa keskustelua haluamaansa suuntaan. Strukturoimattomia haastatteluita voidaan kutsua myös avoimiksi haastatteluiksi. (Ruusuvuori & Tiitula 2005, 11 - 12.)

Teemahaastattelussa haastattelu kohdennetaan tiettyihin ennalta määriteltyihin aihepiireihin, joista haastateltavilla kaikilla on samankaltaisia kokemuksia. Teemahaastattelu on omiaan kokemusten tutkimiseen ja kuvailemiseen. Teemahaastattelun avulla voidaan tutkia myös yksilön tuntemuksia, ajatuksia sekä sanatonta kokemustietoa. Ihmiset tulkitsevat asioita kulloinkin valitsemastaan näkökulmasta sillä ymmärryksellä mitä heillä on. Samaa asiaa voidaan siis kuvata monin eri tavoin monesta eri näkökulmasta. Lähtökohtana teemahaastattelussa on todellisen elämän kuvaaminen ja tähän sisältyy ajatus todellisuuden monimuotoisuudesta. Siinä pyritään tutkimaan kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti, mutta kuitenkin totuudenmukaisesti. Yleisesti voidaan todeta teemahaastattelun pyrkimyksenä olevan pikem-

minkin löytää tai paljastaa tosiasioita kuin todentaa jo olemassa olevia totuudenmukaisia väittämiä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 160-161; Hirsjärvi & Hurme 2011, 47 - 48.)

Valitsimme opinnäytetyöhömmä kvalitatiivisen tutkimusmenetelmän, sillä koimme sen palvelevan määriteltyä kehittämisiongelmaa parhaalla mahdollisella tavalla. Kvalitatiivisen tutkimusmenetelmän avulla saimme laajempia vastauksia sekä monia eri näkökulmia verrattuna kvantitatiiviseen tutkimusmenetelmään. Kvantitatiivisen tutkimusmenetelmän tulokset esitetään yleensä numeraalisesti. Puolistrukturoidun teemahaastattelun avulla saimme mahdollisimman tarkkaa, yksityiskohtaista sekä kokemusperäistä tietoa haastateltavilta, mikä oli merkittävä pääpaino opinnäytetyön kehittämisiongelman kannalta.

Haastattelun tulokset on analysoitu käyttäen sisällönanalyysiä. Hirsjärvi ja Hurme ovat teoksessaan jakaneet sisällönanalyysin kvalitatiiviseen ja kvantitatiiviseen. Kvantitatiivisessa tarkastelussa jokaiselle muuttujalle annetaan numeerinen arvo, joka mahdollistaa frekvenssitarkastelun. Kvalitatiivisessa tarkastelussa luokat ovat epätarkempia, eikä muuttujille anneta numeerista arvoa. Hirsjärvi ja Hurme jatkaa että, teemahaastattelun sisältöä voidaan analysoida esimerkiksi yksittäisten sanojen esiintymistiheytenä tai sitten voidaan seurata jotakin teemaa. (Hirsjärvi & Hurme 1995, 115.) Tässä opinnäytetyössä teemat ovat rakentuneet Ristimäen listaamien yrittäjän ominaisuuksien mukaisiksi, jotka on esitetty luvussa 4.1.

5.2 Haastattelun toteutus

Opinnäytetyön kehittämisiongelma "Millaiset valmiudet Laurea Business Ventures antaa yrittäjyyteen" tarvitsi teorian tueksi myös yrittäjyydestä kiinnostuneiden opiskelijoiden näkemyksen. Opiskelijoiden mielipiteitä koulun antamasta tuesta selvitimme haastattelemalla opiskelijoita, jotka ovat yrittäjiä tai aikovat yrittäjiksi. Haastatteluihin valikoitiin opiskelijat opettajilta ja muilta opiskelijoilta saatujen tietojen avulla. Valikoidun joukon kriteerinä oli, että haastateltavat toimivat jo opiskelujen aikana yrittäjinä tai heillä on visio yrittäjänä toimimisesta. Haastateltavien valitseminen ja haastattelut toteutettiin syksyllä 2014.

Haastattelukysymyksiä oli yksitoista, jotka käsittelivät Laurea Otaniemen koulutusohjelman toimivuutta ja tukemista yrittäjyydessä (Liite 4). Keskityimme työstämään haastatteluista saatujen aineiston käsittelyä sekä analysointia. Ennen haastatteluiden toteuttamista kaikkiin haastateltaviin oltiin yhteydessä sähköpostitse, jossa kysyttiin ennalta valittujen opiskelijoiden suostumusta haastatteluun (Liite 3).

Olimme informoineet haastateltaville etukäteen haastattelun sisällöstä, joten he pystyivät antamaan suostumuksensa haastateltaviksi asianmukaisten tietojen pohjalta. Haastattelu-pyyntö lähetettiin kaiken kaikkiaan yhdelletoista Laurea Otaniemen liiketalouden opiskelijal-

le, joiden tiedettiin perustaneen tai olevan perustamassa yritystä. Näistä haastatteluun suostui viisi henkilöä. Haastatteluihin vastasivat opiskelijat, jotka kokivat aiheen mielenkiintoiseksi, mikä voi omalta osaltaan vaikuttaa tuloksiin. Laajempi haastatteluryhmä olisi voinut antaa kattavamman kuvan koulutusohjelman toimivuudesta.

Haastatteluiden ajankohdat sovittiin aina ennalta jokaisen haastateltavan kanssa henkilökohtaisesti. Haastattelut äänitettiin, litteroitiin ja tuhottiin tämän jälkeen asianmukaisesti. Laurea Otaniemen opiskelijoiden vastauksissa toistui useasti samat kokemukset ja mielipiteet siitä minkälaiset valmiudet koulumme yrittäjyydestä antaa. Opinnäytetyöhön päätyvistä haastattelun tuloksista ei voida tunnistaa haastateltavaa.

Sisällönanalyysin tulosten pohjalta nostimme esille tärkeimmät yrittäjän ominaisuudet ja esitimme niiden pohjalta jatkokysymykset haastateltaville. Jatkokysymyksien avulla kykenemme syventämään ymmärrystä LBV:n koulutusohjelman kannustavuudesta, kun tarkastellaan yrittäjyyttä.

5.3 Haastattelun tulokset

Opinnäytetyötä varten toteutettiin teemahaastattelu, johon yhdestätoista valitusta opiskelijasta viisi suostui haastatteluun. Haastattelussa selvitettiin LBV:n antamat valmiudet yrittäjyyteen. Opiskelijoille tehdyssä haastattelussa teemat olivat LBV:n antamat valmiudet yrittäjyyteen, mitä opintoihin kaivataan lisää tai mitä on liikaa, tukeeko koulu yrittäjyyttä sekä mitä mieltä opiskelijat ovat koulutusmallista. Olemme valinneet haastatteluista vastauksia eri näkökulmista, jotta saatiin selville erityylisten opiskelijoiden mielipiteet. Kysymykset on jaoteltu teemojen mukaan ja nämä kysymykset on esitetty ennen vastauksia selkeyttämään tulosten esittämistä sekä helpottamaan lukijaa.

5.3.1 Taustat

Taustat esittelee haastateltavien lähtökohtia opiskeluun ja yrittäjyyteen. Kaikki opiskelijat opiskelevat Laurea Otaniemessä liiketaloutta toista tai kolmatta vuotta. Kaikki haastatellut ovat edenneet opinnoissaan aikataulussa tai jopa odotettua nopeammin opintojen ohella tehtävistä töistä tai yritystoiminnasta riippumatta. Laurea Otaniemeen hakiessaan kaikki haastatellut eivät olleet tietoisia koulun projektimuotoisista opinnoista, kun taas osa haastatelluista haki kouluun nimenomaan koulutusohjelman erilaisuuden vuoksi:

”Olin hyvin tietoinen. Sitä mä ihmettelinkin, et miten jotkut ei tienny, että ettekö te oo mitään tietoa hakenu, käsittämätöntä.”

"Joo, kyl mä olin tietoinen täst koulutusmallista. LBV oli vielä tosi alkutekijöissä ku alotin niin homma ei ollu kyl ihan järkevästi rakentunut vielä silloin ainakaan."

"mä en edes tienny, et siel on tommonen projektijuttu. Mä hain vaan koska mä tiesin, et se on hyvällä paikalla ja se oli sitä alaa mitä mä halusin opiskella."

Opiskelijoiden taustoja selvitettiin lisää kysymällä miksi he hakivat juuri tähän kyseiseen kouluun. Heiltä kysyttiin myös lähipiirin yrittäjyydestä ja sen vaikutuksista omaan käsitykseen yrittäjyydestä.

Miksi hait tähän kouluun?

"Minua kiinnosti liiketalouden maailma."

"En halunnu lukee tradenomiks, mut tää ei ollukkaan niin sanotusti mikään tavallinen "rivitradenomi"koulu, joten sit mä kiinnostuin. Yrittäjyys on siis aina kiinnostanu mua ja tiiän sen olevan mun juttu."

"hain sen sijainnin takia"

"Mä hain nimenomaan tälle LBV- puolelle, koska oon aina ollu yrittäjähenkinen ja oon aina miettiny sitä, että perustaisin sen oman yrityksen"

"Hain tähän kouluun, koska halusin kaupallista lisäosaamista ja tarkoituksena kehittää itseäni."

Liiketalous tai yrittäjyys ovat olleet niitä suurimpia syitä miksi haastatellut ovat hakeneet Laurea Otaniemeen. Haastattelun tulokseen voi vaikuttaa se, että kaikki heistä ovat yrittäjiä tai aikovat tulevaisuudessa yrittäjiksi. Kuitenkin hakuvaiheessa yhdellä haastatelluista ei ollut tietoa koulutusohjelman toimintamallista. Tämä opiskelija päätyi kuitenkin yrittäjyyteen koulutuksen ja sen verkostoitumisen kautta tulleiden kontaktien ansiosta. Opiskelijan tulee olla motivoitunut opinnoissa, jotta saavutetaan laadukkaita tuloksia. Tässä haastattelussa on käynyt ilmi, että haastatteluun valikoituneet ovat kiinnostuneita ja ymmärtävät Laurea Otaniemen tarjoamat mahdollisuudet.

Onko lähipiirissäsi yrittäjiä ja onko se vaikuttanut käsitykseen yrittäjyydestä?

Vastanneista kahdella viidestä on yrittäjiä lähipiirissään ja he kokevat sen vaikuttaneen omaan käsitykseen ja mielenkiintoon yrittäjyyttä kohtaan. Kolmella viidestä haastatteluun

vastanneista ei ollut lähipiirissään suoranaisesti yrittäjiä, mutta lähipiiristä löytyi yrittäjähenkisiä ihmisiä.

”Kyllä, kaikki mun lähisukulaiset on yrittäjiä. Se on varmasti vaikuttanu mun uravalintaan.”

”Mun lähipiiristä löytyy kyl yrittäjähenkisiä ihmisiä, mut suoranaisesti ei tällä hetkellä yrittäjiä. Koen sen vaikuttaneen positiivisesti mun omiin ajatuksiin yrittäjyydestä.”

”No ei ollu, siis kukaan mun suvusta ei oo, ja ei ollu oikeestaan tuttujakaan. Mitä enemmän on tuolla piireis pyöriny, ni siellä on tosi paljon tullu tuttuja, joilla on omia firmoja”

”mä en oikeestaan kauheesti arvostanu yrittäjiä. Mä ajattelin aiemmin, et yrittäjät on ne jotka ei saa muita töitä. ”

”Kyl mä luulen, et uskallan (lähteä yrittämään), koska se esimerkki on sieltä tullu jo nuorena.”

”Ei se kyllä oo omaan käsitykseen yrittäjyydestä vaikuttanut ne lähipiirini ihmiset vaa ne keneen oon törmänny työelämässä ja nähny miten kova työnteko vaikuttaa yrittäjään ja siihen yrittäjän terveyteen suoranaisesti.”

Haastatteluista huomataan, että yrittäjähenkisten tai yrittäjien oleminen lähipiirissä vaikuttaa omaan käsitykseen yrittäjyydestä myönteisellä tavalla. Vaikka kaikki haastatteluista eivät olleet ”kasvaneet” yrittäjyyteen, he hakeutuivat tai ajautuivat yrittäjyyteen. Yhden haastateltavan mielestä olisi helpompaa lähteä yrittäjäksi, jos omat vanhemmat tai joku lähipiiristä olisi yrittäjä. Tällöin voisi tarpeen tullen saada apua ja neuvoja yrittäjyydestä lähipiiriltä. Vaikka opiskelijalla ei ollut yrittäjiä lähipiirissään tai ajatusta ryhtyä yrittäjäksi, muutti koulun tarjoamat yrittäjyystapahtumat ja -mahdollisuudet (esimerkiksi Cambridge-leiri) opiskelijan käsitystä yrittäjyydestä.

5.3.2 Yrittäjän ominaisuudet

Seuraavaksi haastatteluissa kartoitettiin opiskelijoiden mielipiteitä sekä näkemyksiä siitä, millaisia ominaisuuksia ja/tai taitoja yrittäjällä pitäisi olla. Lopuksi vastauksista poimittiin jatkuvasti toistuvat eli opiskelijoiden mielestä tärkeimmät ominaisuudet. Näiden valittujen ominaisuuksien jälkeen opiskelijoille esitettiin jatkokysymyksiä siitä, kuinka he itse kokevat

ominaisuuksien toteutuvan LBV -koulutusohjelmassa. Näitä jatkokysymyksiä käsitellään lopuksi yrittäjän ominaisuudet ja koulutusohjelma -kappaleessa.

Millaisia ominaisuuksia / taitoja yrittäjällä pitäisi mielestäsi olla?

Analyysin tuloksena neljä ominaisuutta nousi selkeästi esille: 1) Monipuolisuus, markkina- ja tuotetietoisuus, 2) Kaukokatseisuus, 3) Kyvykyys tulla toimeen ihmisten kanssa ja yhteistyökykyisyys eli sosiaaliset taidot ja 4) Sinnikkyys ja päättäväisyys.

Monipuolisuus, markkina- ja tuotetietoisuus pitää sisällään esimerkiksi ammattitaitoisuuden. Ammattitaito taas näkyy yrittäjän arjessa esimerkiksi kirjapidon, tuotekehittelyn ja myynnin tuomina käytännön ongelmina. **Kaukokatseisuus** taas nähtiin vastauksissa pitkäjänteisenä toimintana, joka tähtää yrityksen kehittämiseen vaikeuksista huolimatta. Yrittäjällä onkin oltava vahva usko omaan yritysideaan, jotta sen kantaa tulevaisuudessa. **Sosiaaliset taidot** koettiin myös merkittäviksi yrittäjän arjessa. Mikäli yrittäjä löytää ympärilleen ”oikeanlaisia” ihmisiä, voivat he saada huonostakin ideasta toimivan. Vastauksissa yhteiskyky hahmoteltiin pääasiassa työntekijöiden väliseksi, mutta myös yrittäjän ja asiakkaan välisellä vuorovaikutuksella on merkitystä, esimerkiksi myyntitilanteissa. **Sinnikkyys ja päättäväisyys** linkittyy vahvasti kaukokatseisuuden kanssa. Tämä ominaisuus voidaan nähdä enemmänkin ”työntekotapana” ja ”läpi harmaan kiven” asenteena. Kun on syntynyt visio ja päätös yrittäjyydestä, on sen eteen oltava valmis näkemään vaivaa.

Haastateltavat korostivat myös muita ominaisuuksia, joita pitivät tärkeinä yrittäjillä, mutta nämä ominaisuudet saivat vain muutamia mainintoja. Kaikkien haastateltavien vastauksista huokui, ettei yrittäjyys ole helppoa, mutta nämä ominaisuudet tai ainakin osa niistä helpottaa yrittäjänä toimimista. Kuten luvussa 4.1 esitettiin Kallion todenneen, yrittäjältä ei kuitenkaan vaadita kaikkia näitä ominaisuuksia, vaan se riippuu paljon esimerkiksi yrityksen toimialasta ja koosta.

5.3.3 Koulutusohjelman tuki ja toiminta

Lopuksi haastatteluissa kysyttiin opiskelijoiden mielipiteitä koulutusohjelman tuesta ja sen toiminnasta. Tässä teemassa opiskelijoilta kysyttiin, onko koulu heidän mielestään antanut riittävät eväät yrityksen perustamiselle, mitä opiskelijat kaipaisivat enemmän opinnoissaan tai mistä voisi vähentää. Näiden jälkeen opiskelijoilta kartoitettiin heidän mielipiteitään siitä, tukeeko koulu yrittäjyyttä ja lopuksi, mitä mieltä opiskelijat olivat LBV -koulutusmallista ja projektityöskentelystä. Opiskelijat perustelivat kysytyjä kertomalla myös omakohtaisia kokemuksia aiheisiin liittyen.

Onko koulu mielestäsi antanut riittävät eväät yrityksen perustamiseen? Miksi?

"Periaattees joo, mut kaikki on oikeesti tehtävä itse. Tukee toki saa, mutta tuen laatu ei oo kovinkaan kokonaisvaltaista tai kattavaa koulun puolelta."

"Siihen yrityksen perustamiseen ni emmä oikeestaan nää, et koulust olis ollu kauheesti apua, et kyl mun oma ohjaaja lähetteli sähköpostil kaikkii näit yrityskeskusten osotteita nettisivuille ja sähköposteja. Se apu oli kyl tosi kiva, mut sinäänsä ei semmost tukee, et olis saanu oikeesti apua johonki, et mistä mä nyt hommaan esimerkiksi tän kirjanpitäjän. Kyl koulult on tullu lyttäystäkin ton mun jutun suhteen, yks opettaja, joka sillon alunperin lyttäs ihan täysin ton mun idean ja sano, et se on tosi huono ja turha lähtee työstää sitä, ni sit mä sanoin vaa, et toi on sun mielipide ja mä jatkoin sitä silti".

"Koulu ei oo mun mielest antanut riittäviä eväitä aloittelevalle yrittäjälle. Esimerkiks uusyrityskeskus on oikee paikka johon tulee olla yhteydessä, jos haluaa tietoa yrityksen perustamisesta. Koen et, koulusta puuttuu sellanen selkee opetussuunnitelman runko, joka systemaattisesti rakentais ja opastais siinä yrittämisessä. Se olis mun mielestä tarpeen."

Haastateltavien mielestä koulutusohjelmalla on potentiaalia, mutta myös kehitettävää löytyy. Suurin kehittämisen kohde opiskelijoiden mielestä on konkreettisen ohjauksen ja opetuksen puute, esimerkiksi talouden osa-alueella. Lisäksi opiskelijat kaipaavat enemmän perinteisiä luentoja projektiopintojen ohien. Näitä opiskelijat olisivat kaivanneet erityisesti opintojensa alussa.

Onko jotain mitä kaipaisit opinnoissa enemmän?

"Yrittäjyyteen painottuvia kursseja, niitä kaipaisin todellakin lisää."

"et meil olis vaikka yhteisiä kursseja koulussa, ku meil oli tyylil ne kielet ainoot"

"et se joku semmonen inspiroiva ja innostava ote vielä siihen, et tulkaa pitämään hauskaa, et hei nyt me ruvetaan yrittäjiksi."

"Pitäs olla enemmän selkeemmät palaset tradenomien opinnoista saatavilla niiku just esimerkiksi täällä Otaniemessä, jottei tarvis aina Leppävaarasta hakee opintoihin täydennystä"

Haastatellut opiskelijat kaipaavat enemmän peruskursseja Otaniemeen, jotta perusopintojen takia ei tarvitsisi lähteä hakemaan kursseja toisesta toimipisteestä. Nämä peruskurssit toisivat selkeyttä opintoihin ja lisäisivät samalla yhteishenkeä sekä mahdollisuuksia verkostoitumiseen.

Onko jotain mitä mielestäsi opinnoissa on liikaa /mistä voisi vähentää?

”Eipä oikeastaan. Ekan vuoden opinnot oli kyllä melko huonolaatuisia, etenki se talouskurssi.”

”Mun mielestä on liikaa projekteja et voitais välil ihan keskittyä myös kirjoihin”

”Nää tänä syksynä alottaneet, niin niillähän on vähän niin kuin pidemmälle viety tällainen valmis tutkintosuunnitelma niin heilläkin varmaan 60 noppaa siellä on sitä vapaata projektityöskentelyä ja se on tosi hyvä.... et tällasta B-spiritissä yritetään sitä sellasta poikkitieteellistä juttua, mut se jää yritykseks, se hyvänteko kurssi, joka ei palvele ketään loppujen lopuksi. Sen 5 pinnaa olis voinu käyttää esimerkiks johonki markkinointisuunnitelman tekoon, joka taas ehkä veis sua eteenkin päin. Kun se on kerran business spirit, ni kyllä se on pelkkää spirittiä.”

”Koen, et opinnois on liikaa sitä mentorointia, joka ei kuitenkaan edistä opintoja. Opiskelijoille pitäis antaa enemmän vapaat kädet projektirakenteissa ja niiden sisällössä. Hyvä kehitysaskel eteenpäin olis esimerkiks opiskelijamentori tapaamiset.”

Opiskelijat kokivat, että projekteissa olevia valmiita runkoja tai palautettavia raportteja tulisi saada muokata projektista riippuen. Talouden opintoihin kaivattiin enemmän panostamista ja ohjausta, sillä se on yksi tärkeimmistä liiketalouden osa-alueista. Samaan aikaan kuitenkin poikkitieteellinen Business Spirit- kurssi koettiin ihan hyväksi ideaksi, mutta käytännön toteutus ei kuitenkaan opiskelijoiden mielestä palvellut opiskelijoita. Yleisesti opiskelijat toivoisivat enemmän vapaita käsiä projektien ideoinnissa, mutta samalla enemmän teoriaopintoja. Tällainen koulutusmuoto tarjoaa valmiudet jo opiskeluaikana yrittäjämäiseen toimintaan, koska suuri osa opinnoista ja projekteista on järjestettävä itse alusta loppuun. Yksi haastateltavista kertoo, että tänä syksynä opintonsa aloittaneille on tehty selkeämpi opetussuunnitelma ensimmäiselle vuodelle.

Tukeeko koulu mielestäsi yrittäjyyttä?

”Ei ainakaan mua. Aluks kaikki kannusti perustamaan yritystä. Sitten kun perustin

yrityksen ketään opettajaa ei näyttänyt kiinnostavan asia, enkä saanut yhtään tukea. Pitäis siis tukea enemmän alottavii yrittäjiä enemmän et ne ei jäis heti yksin."

"Se on niin kuin hyvällä matkalla sinne. Ideana hyvä, mut ei ihan siellä vielä missä se vois olla. et se olis tosi ideaalinen yrittäjille"

"Koulu tukee yrittäjyyttä, mut koulun pitäis kyllä enemmän markkinoida sitä, että me myös täällä tuetaan sitä yrittäjyyttä ja semmosta puolta, et sä haluut tehdä kovasti töitä ja oot valmis tekee niitä ja sulla on joku juttu, joku idea, vaikka sä et ite vielä tietäiskään mikä se on mut on ees joku haju jostain. Kyllä täällä tuetaan yrittäjyyttä, mut sellasta kepeetä ja iloista otetta tarvis saada."

Opiskelijoiden mielestä koulu tukee yrittäjyyttä, mutta käytännön toteutuksessa on vielä kehitettävää. Opiskelijat toivoivat enemmän tukea juuri yrityksen perustamisvaiheeseen, jos he pyytävät apua. Lisäksi haastattelusta nousi esiin toive, että yrittäjyyteen ohjattaisiin ja tuettaisiin.

Mitä mieltä olet LBV-koulutusmallista / projektityöskentelystä?

"Mun mielestä LBV -koulutus ei oo tarpeeks antosa. Sen pitäis antaa enemmän tietoa, taitoa ja tukea. Mun mielestä opettajat yrittää vaa välttyä työstään ja antaa opiskelijoiden hoitaa kaiken ite."

"Todella kova juttu! Voi marssia periaattees kenen tahansa puheille ja saada jalka oven rakoon tarjoomalla pient yhteistyöprojektia. Tai sitte voi rakentaa vaikka omaa yritystä ja tehdä sen ohessa projekteja mitkä tukis ja auttais yritystä eteenpäin ja kasvamaan."

"On se mun mielestä ideana hirveen hyvä, koska tosta saa niin paljon kontakteja jos saa hyvälle firmoille tehty projekteja ja se, että pystyy sanomaan, et on tehny tällästä ja tällästä, tälläsen ja tälläsen firman kanssa töitä siinä vaiheessa ku valmistuu, nii on paljon arvokkaampaa ku se, et on vaa joku KTM- tutkinto kädessä ja on opiskellu viis vuotta koulus mut ei oo ollu ku Siwan kassalla töissä"

"Mä tykkään tästä koulutusmallista tosi paljon ja mä ymmärrän, että jotkut ei tykkää, mutta mulla itellä on just semmonen tahti, et mä meen ja otan ja haalin välillä vähän liikaakin töitä, mut kuitenkin suoriudun niistä. Jotkut tykkää luistella läpi, fine, älkää tulko mun projektiin, et pitäis vaa saada ne oikeet tyytit tänne."

”Yrittäjähenkiset ihmiset ei monesti ees käy kouluja, vaa ne oppii ne asiat tekemällä ja tietty virheistä oppimalla.”

Vastauksista on huomattavissa, kuinka jokaisen oma oppimis- ja työskentelytyyli vaikuttaa siihen sopiiko toimintamalli opiskelijalle. Tämä toimintamalli sopii tietyntyyillisille, kuten yrittäjäyyskin. Toiset opiskelijat tarvitsevat enemmän ohjausta, toisten kannustusta ja tsemppaamista, kun taas toiset oppivat parhaiten saadessaan toteuttaa asioita itsenäisesti. Itsenäinen työskentelytapa on yrittäjälähtöistä ja tämän takia toimintamalli sopii yrittäjämäisille opiskelijoille. Kuinka opiskelija pärjää opinnoissaan, riippuu hänen sosiaalisuudestaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Koska suurin osa Laurea Otaniemen opinnoista suoritetaan projekteissa opiskelijat, joilla on heikommat vuorovaikutustaidot eivät välttämättä saa kaikkea sitä saatavaa hyötyä.

5.3.4 Yrittäjän ominaisuudet ja koulutusohjelma

Seuraavat yrittäjän ominaisuudet nousivat esille yrittäjän ominaisuuksien sisällönanalyyysissä. Näiden pohjalta tehtiin jatkokysymyksiä siitä kuinka koulu tukee erityisesti näitä ominaisuuksia ja mitä kehitettävää koulutusohjelmalla vielä olisi näihin ominaisuuksiin peilaten.

Onko koulu tukenut mielestäsi näitä ominaisuuksia, jokainen eriteltynä?

1. Monipuolisuus, markkina- ja tuotetietoisuus

”ei kyl oo ideointia, eikä ideointiin tuettuja tapahtumia. Jotakin nyt on näitä ykkös-vuoden tällasia yritysideoita keksitään. Mut ne ei ylleesä oo semmosia mihin porukka haluais rueta tekemään tai lähtä mukaan. Monipuolisuuteen, sitä vois kehittää, et voi tehdä mitä vaan. Eri alojen luennoitseminen vois olla hyvä, et tulis joku luennoitsijoita eri aloilta ja sais sieltä motivaatiota.”

”No eipä kauheesti, kaiken saa ite opiskella ja selvittää, mut tuleepahan omatoimiseksi”

2. Kaukokatseisuus

”haluaisin paljon enemmän ohjausta tai tukee esimerkiksi, jos haluaisin kehittyä ja jatkaa opintoja, niin olis hyvä jos koulussa olis opo... eipä oikeastaan kaukokatseisuuden olla paneuduttu.”

"Semmosta yrittämisen hyödyistä puhutaan aivan liian vähän. Voitas kertoa, et se yrittäminen voi olla myös lyhytaikaisempaa ja mukavaa"

3. Kyvykyys tulla toimeen ihmisten kanssa ja yhteistyökykyisyys eli sosiaaliset taidot

"Tiimityöskentely koulussa antaa valmiuksia tähän, lisäksi erilaiset opettajat, toiset haastavampia persoonia ku toiset, tuo hyvää lisän tähän."

"Elintärkeä yrittäjälle mun mielestä. On semmosta esiintymistä ja tällasta, ehkä laurean osalta Laurea ES, siellä opetetaan "pitsaamaan". Muuten Laureassa ei oo hirveesti esiintymiskoulutusta ja ilmaisua."

"Jos nyt puhutaan Laurea LBV:stä ei se mielestäni ole edistänyt muuta kuin projektityöskentelyä."

4. Sinnikkyys ja päättäväisyys

"Sinnikkyys ja päättäväisyys, kyllähän sitä sillä tavalla korostetaan et pitää olla sitä päättäväisyyttä... Et ei nyt ehkä kuitenkaan noilla sanoilla oo tullu tukea, et näin kannustettais yrittäjyyteen. Et onhan se monin paikoin tosi puutteellista, et onhan tää ainoita kouluja Suomessa, missä on tämmönen Jyväskylän lisäksi."

"Sinnikkyys ja päättäväisyys tulee enimmäkseen ihmisest itestään, mutta oon saanu rokkasua tähän koulun kautta, esimerkiksi koulust ohjattiin eteenpäi yrittäjäneuvontaan, mis oli pakko olla päättäväinen ja näyttää että tosissaan halua tätä."

"Se riippuu mun mielestä ihmisestä itsestään. Luvattu auttaa yrityksen perustamisessa ja kaikessa tälläsessä, mutta sitten kun pyytää apua ni sitä ei kyllä tarjota. Eli pitää tosiaan ite olla sinnikäs ja päättäväinen, et pärjää tuolla."

Mitkä olivat mielestäsi asioita koulun näkökulmasta, jotka kehittäisivät näitä ominaisuuksia?

1. Monipuolisuus, markkina- ja tuotetietoisuus

"Lisää hyviä luennoitsijoita ja opettajien oman osaamisen parantamista."

"Lisää luentoja myös LBV:läisille"

2. Kaukokatseisuus

”Semmonen et missä näkee ittensä kymmenen vuoden päästä, et mikä se on sun tähän. Et ossais ottaa ne projektit siihen sen kannalta.”

”Keskityttäis vielä enemmän tukea opiskelijoiden omia yritysideoita, sillai se ois kaukokatseista monelt osin.”

3. Kyvykyys tulla toimeen ihmisten kanssa ja yhteistyökykyisyys eli sosiaaliset taidot

”Tiimityöskentely on hyvä konsepti tähä. Joku kurssi olis myös mahtava esim. aiheest ”sosiaaliset taidot ja small talk bisneksest”.

”Asiat jotka koulun näkökulmasta kehittäisivät näitä asioita olisi yhteistyö eri yritysten kanssa ja vapaat kädet projektityöskentelyssä.”

4. Sinnikkyys ja päättäväisyys

”Tää on vaikee, ehkä eniten auttaa jos saa rohkaisevia kommentteit tai positiivist palautetta tai sit tukee ohjaajilta sekä muilt oppilailt. Ja sitten vielä se et opettajat antaa tietoo ja osaa ohjata eteenpäin esim. projekteissa tai yritysideoissa. Toivottavasti oli jotain järkee näissä, aika pahoja kysymyksiä.”

”Ei siinä voi oppia koulun kannalta, opit olemaan vaan enemmän päättäväinen ja tekemään niitä juttuja oikeesti ite ilman minkäänlaista tukea opettajilta.”

Jatkokysymyksistä nousi esille, että opiskelijat kaipaavat enemmän luentoja eri alojen asiantuntijoilta ja kaukokatseisuuteen panostamista. Esimerkiksi apua tulevaisuuden suunnittelussa, kuinka toteuttaa opinnot oman tulevaisuuden kannalta järkevästi ja mitä mahdollisesti opiskella nykyisen koulun jälkeen tai kuinka siirtyä työelämään. Tiimityöskentely ja sen taidot koettiin olevan koulutusohjelman suurimpia etuja.

6 Johtopäätökset

Opinnäytetyöhön haastatellut viisi opiskelijaa olivat toisen ja kolmannen vuoden liiketalouden opiskelijoita, joista valtaosa oli tietoinen kouluun hakiessaan koulutusohjelmasta ja sen toiminnasta. Osalla haastatelluista ei ollut lähipiirissään yrittäjiä tai aikomustakaan perustaa yritystä, mutta koulutusohjelman tuomat mahdollisuudet muuttivat opiskelijoiden mielipitei-

tä. Kaikki opiskelijat näkivät koulutusohjelmassa olevan hyviä puolia, mutta sen lisäksi myös kehittämisen kohteita.

Haastatteluiden ja teorian perusteella voimme todeta, että yrittäjyys on laaja kokonaisuus eri osa-alueita ja Laurea Otaniemen tarjoaman koulutusohjelman tulisi tarjota opiskelijalle ne valmiudet, joita yrittäjyydessä tarvitaan. Liiketalouden yrittäjyyspainotteisella koulutusohjelmalla on paljon potentiaalia, mutta kehitettävääkin vielä löytyy.

Opiskelijalle annetaan jo opintojen aikaan suunnitella ja toteuttaa opintonsa itsenäisesti, mikä kehittää opiskelijan omaa yritteliäisyyttä ja aktiivisuutta, sillä yrittäjällekään ei tuoda asioita valmiiksi eteen. Projektiopinnoista on hyötyä sen käytännölläisyyden vuoksi, sillä työelämään siirtymisen ja opiskelujen välillä ei ole niin suurta eroa. Projektien toteuttaminen ryhmissä kehittää opiskelijan ryhmätyöskentelytaitoja, mitä arvostetaan tämän päivän työelämässä.

Tällä opiskelutyyliillä on myös kääntöpuolensa, sillä opiskelijat voivat kaivata enemmän tukea ja valmiuksia opintojensa aikana. Näin opiskelijoilla olisi valmistuttuaan jo paljon tietoja, taitoja ja verkostoja yrityksen perustamista ja toimintaa varten, mikäli teoriapohja yrittäjyyteen ja sen osa-alueisiin on tehty jo opintojen aikana. Koska yrittäjyys on vaativa moninainen ala, opintojen alkuun toivotaan enemmän selkeämpää lähestymistapaa ja konkreettisempaa ohjausta. Jos opinnot alkavat enemmän ohjatusti ja suunnitellusti luo se vankan pohjan, josta on helpompaa lähteä rakentamaan projekteja ja muita opintoja. Koska toimintamalli ei tällä hetkellä tarjoa tarpeeksi teoriaa, joutuvat opiskelijat hakemaan kursseja Laurean muista toimipisteistä.

Haastatteluista nousi esille, että opiskelijat toivoisivat opettajilta enemmän lähestymistä ja tukea opiskelijoita kohtaan, jotka ovat perustamassa yritystä ja kaipaavat apua siinä. Opiskelijat toivoivat myös, että heidän ideoilleen ja yritteliäisyydelleen annettaisiin mahdollisuus, eikä sen kehittelyvaiheessa ideaa tuhottaisi jo valmiiksi. Laurea Otaniemen liiketalouden opiskelijoiden yhteishenki ja yhteenkuuluvuudentunne kärsii projektityöskentelystä, sillä projektit saatetaan toteuttaa koko opiskeluiden ajan samassa ryhmässä, koska hyväksi havaitusta lähteminen on yleensä hankalaa ja haastavaa. LBV -koulutusohjelmaan kaivattiin enemmän ideointia ja rennompaa yhdessä tekemistä.

Laurea Otaniemen projektityöskentelyyn keskittynyt toimintamalli suosii tietynlaisia opiskelijoita, riippuen heidän oppimis- ja työskentelytyyleistä. Tämän vuoksi haasteena on se, että opiskelijan on itse tunnistettava omat oppimis- ja työskentelytyylit sekä löytää sitä kautta itselleen sopivin tapa oppia. LBV -koulutusohjelma tukee parhaiten taktiilisia ja kinesteettisiä oppijoita, jotka oppivat itse tekemällä ja kokeilemalla, eivätkä opiskelijoita, jotka oppivat

parhaiten näkemällä (visuaalinen) tai kuulemalla (auditiivinen). Koulutusmallin täytyisi löytää teoreettisen opetuksen ja omalähtöisen projektityöskentelyn tasapaino, jolloin koulutusmalli antaisi jokaiselle opiskelijalle tasavertaiset mahdollisuudet menestyä. Tämä johtaisi siihen, että opiskelijoilla olisi motivaatiota ja uskallusta lähteä yrittäjäksi vahvan teoriapohjan ja käytännön avulla. Alla olevassa taulukossa on esitelty tiivistetysti kehittämissideat Laurea Otaniemen liiketalouden koulutusohjelmaan.

Haastatteluista ilmenneet	Kehitysehdotus
Ei tarvitsisi hakea kursseja toisista Laurean toimipisteistä.	Laurea Otaniemeen enemmän "perinteisiä" kursseja projektien oheen. Teoriapohja liiketaloudesta -> kynnys lähteä yrittäjäksi pienenee.
Liian vähän teoriapainotteista (esim. talous).	Enemmän painottamista "peruskursseihin", mitkä luovat pohjan opiskelijan opinnoille.
Konkreettisen ohjauksen ja opetuksen puute.	Opettajat tarjoaisivat enemmän tukea ja ohjausta oppilaille, vaikka he eivät sitä osaisi kysyä. Tämä helpottaisi opiskelijan kynnystä lähteä yrittäjäksi, kun tietää saavansa apua.
Parempi yhteishenki, mikä lisäisi yhteenkuuluvuudentunnetta. Lisäksi enemmän ideointia ja luovuutta.	Enemmän opiskelijoiden yhteisiä opintoja, joissa opiskelijat pääsevät tekemisiin kaikkien opiskelijoiden kanssa. Ryhmytymiseen ohjaaminen, tapahtumat jne. Ryhmytymisen avulla opiskelijat voivat saada yhdessä ideoita, joita lähteä toteuttamaan. Lisäksi ryhmä voi motivoida ja tukea toisen halua lähteä yrittäjäksi.
Opiskelutyyli ei sovi kaikille opiskelijoille, koska henkilökohtaiset mieltymykset ja tavat oppia vaihtelevat suuresti.	1. Koulutusmalliin tasapaino teorian ja käytännön opiskeluun. 2. LBV-koulutusohjelman toiminnasta kerrottaisiin selkeämmin ja markkinoitaisiin projektiluontoista opiskelumenetelmää käytännön esimerkein koulutusohjelmaan hakeville. Koulutusohjelmaan hakevat henkilöt, jotka ovat motivoituneita ja kiinnostuneita yrittäjyydestä sekä LBV-koulutusmallista.

Taulukko 3. Kehitysehdotukset

Oppilaiden tarpeita on huomioitu enemmän uudessa opintosuunnitelmassa. Mentori Marjaana Marmon mukaan uusimman opintosuunnitelman suurin ero on siinä, että Laurean tradenomiopiskelijalla on pakollisia moduuleita 150 opintopisteen edestä, jotka jakautuvat 15-30 opintopisteen opintojaksoihin. Osa opintojaksoista suoritetaan pääosin projekteissa, mutta pakollisia osuuksia sekä teoriaopetusta on paljon enemmän, yhteensä 150 opintopistettä. Vapaasti opiskelijan valitsemia projekteja on enää vain 60 opintopistettä, jotka LBV:ssä toteutetaan erilaisissa projekteissa verrattuna vuonna 2012 aloittaneisiin, joilla koko tutkinto koostui projektiopinnoista. Toisin sanottuna, opiskelijoiden kaipaamaa selkeää rakennetta, pakollisia opintojaksoja sekä teoriaa on aikaisempaa enemmän. (M. Marmo henkilökohtainen tiedonanto 11.11.2014.)

Opintosuunnitelman muutoksien vaikutuksesta Otaniemen LBV -koulutusohjelman yrittäjyyteen antamista valmiuksista ei ole tässä opinnäytetyössä aivan mahdollista todistaa. Tämä johtuu siitä, että haastatellut ovat aloittaneet liiketalouden opinnot ennen uuden opetus-suunnitelman käyttöönottoa (syksy 2014), eivätkä muutokset koske heitä. Muutoksia parempaan suuntaan on siis jo tehty, LBV -koulutusohjelmaa on selkeästi pyritty tulevaisuudessa kohdistamaan laajemmalle ryhmälle erilaisia oppijoita. Tämä varmasti vaikuttaa oppilaiden omaan motivaatioon ja asenteisiin, jonka myötä se parantaa myös LBV:n yrittäjyyteen antamia valmiuksia. Toisaalta opetussuunnitelman toimivuutta yrittämisen kannalta on myös hankala etukäteen ennustaa. Uudessa opetussuunnitelmassa opiskelijan ei tarvitse olla niin oma-aloitteinen, mikä taas olisi yrittäjälle tärkeä ominaisuus.

Koska uusi opintosuunnitelma sisältää enemmän teoriaopetusta, ei oppilaiden tarvitse hakea kursseja toisista toimipisteistä. Teoria luo vahvan pohjan opiskelijoille, jonka myötä kynnyksen yrittäjäksi lähtemisessä pienenee. Kynnyksen pienentyessä oma itsevarmuus kasvaa ja motivaatio sekä uskallus yrittäjäksi lähtemisessä paranevat. Nuoret ymmärtävät paremmin yrittämisen käsitteen sekä siihen sisältyvät riskit ja oppivat myös käytännön asioita yrittämisestä projektien avulla. Kun opiskelijat näkevät toisiaan useammin luennoilla on yhteishengen luominenkin helpompaa. Tätä kautta, tutustumalla toisiin samanhenkisiin ihmisiin voivat opiskelijat lähteä yhdessä yrittämään ja toteuttamaan yritysideoita.

Tämän opinnäytetyön mukaan LBV:n antamat valmiudet olivat pääasiassa sen omatoimisuuden ohjaaminen, tiimityöskentelytaidot ja verkostoituminen. Tulevaisuudessa voitaisiin selvittää vastaavasti uuden opetussuunnitelman opiskelijoiden mielipiteitä LBV:n antamista valmiuksista yrittäjyyteen ja verrata niitä tässä opinnäytetyössä saatuihin tuloksiin.

Lähteet

Painetut lähteet

- Dunn R. & Dunn K. 1993. Teaching secondary students through their individual learning styles: practical approaches for grades 7-12. Boston: Allyn and Bacon.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 1995. Teemahaastattelu. 7.painos. Helsinki: Yliopistopaino
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2011. Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Tallinna: Gaudeamus.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15.-16. painos. Helsinki: Tammi.
- Holopainen, T. (toim.) 2013. Yrityksen perustamisopas. 22. painos. Jyväskylä: Bookwell.
- Kallio, J. 1996. Yrittäjän oppikirja. Helsinki: Tietosanoma.
- Kallioinen, O. (toim.). 2008. Oppiminen Learning by Developing - toimintamallissa. Helsinki: Edita Prima.
- Kyrö, P. 1998. Yrittäjyyden tarinaa kertomassa. Juva: WSOY.
- Luukkainen, O. & Wuorinen, J. 2002. Yrittävä elämänsenne. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Lyytinen, J. & Piha, K. 2004. Yritä edes - 32 syytä ryhtyä yrittäjäksi. Jyväskylä: Talentum.
- Merisalo, R. 2010. Me teemme huomisen: Visio 2025: Kirja huomispäivän kulutusarvojen seuraajille, tulevaisuuden valloittajille. Pori: Mainostoimisto Pund.
- Milgram, R., Dunn, R. & Price, G. 1993. Teaching and Counseling Gifted and talented adolescents: an international learning style perspective. Westport, CT: Praeger.
- Nevala, J. & Suhonen, K. Yrittäjä vai työntekijä? Finnboat 2/2012, 10.
- Nurmi, T. 2004. Yrittäjyyden edistäminen: Yrittäjyyden uusi kuva 2020. Turku: Turun kauppa-korkeakoulun monistamo.
- Peltonen, M. 1986. Yrittäjyys. Helsinki: Otava.
- Prashnig, B. 2000. Erilaisuuden voima - Oppimistyyli ja oppiminen. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Raij, K. 2007. Learning by Developing. Helsinki: Edita Prima
- Ristimäki, K. 2004. Yrittäjyyskasvatus. Järvenpää: Yrityssanoma.
- Ruusuvuori, J. & Tiittula, L. (toim.) P. 2005. Haastattelu; tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Tampere: Vastapaino.
- Tuohinen, T. 2012 Nuoret vierastavat perinteistä yrittäjyyttä. 3.7.2012
- Viitala, R. & Jylhä, E. 2011. Liiketoimintaosaaminen. 1.- 5. painos. Helsinki: Edita Publishing.

Sähköiset lähteet

Akava 2014. Yrittämisen haasteet ja riskit.

http://www.akavaneritysalat.fi/amm_toimintaohjelma_yrittamisen_haasteet_ja_riskit Luettu 3.10.2014

Blomqvist, S. 9.4.2014. Kiinnostus osuuskuntia kohtaan kasvaa.

http://yle.fi/uutiset/kiinnostus_osuuskuntia_kohtaan_kasvaa/7179484 Luettu 25.10.2014.

Itä-Suomen yliopisto 2011. Yrittäjältä vaaditut persoonallisuuspiirteet ja ominaisuudet.

https://www.uef.fi/documents/13140/1389315/17-11-2011+OILI+mika+tuunanen+Y-piirteet+ja+ominaisuudet+_Compatibility+Mode_.pdf/2d67c43e-efe4-4283-b507-88c7bdce812c Luettu 3.10.2014.

Jyväskylän yliopisto 2014. Laadullinen tutkimus.

<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus> Luettu 24.10.2014.

Laurea 2007. Learning by Developing.

http://www.laurea.fi/fi/tutkimus_ja_kehitys/julkaisut/julkaisuarkisto/Documents/A58.pdf Luettu 12.10.2014.

Laurea 2014. Liiketalous, tradenomi.

http://www.laurea.fi/fi/otaniemi/opiskelu/nuorten_koulutusohjelmat/liiketalous_lbv/Sivut/default.aspx Luettu 12.10.2014.

Nuoret yrittäjät 2014. <http://nuoretyrittajat.fi/> Luettu 21.10.2014.

Opetusministeriö 2009. Yrittäjyyskasvatuksen suuntaviivat.

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2009/liitteet/opm07.pdf?lang=fi> Luettu 7.10.2014.

Patentti- ja rekisterihallitus 2014. Yritysten lukumäärät kaupparekisterissä.

<http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yritystenlkm/lkm.html> Luettu 12.9.2014.

Puusa, A. 6.5.2014. Yhteisyrittäjyys kiinnostaa nuoria. <http://www.uef.fi/fi/uef/-/yhteisyrittajyys-kiinnostaa-nuoria> Luettu 10.11.2014

Studentum 2010. Yrittäjyys. http://www.studentum.fi/search/yritysjyys__49__.html Luettu 23.10.2014.

Summarum 2012. Sopivin yritysmuoto. <http://www.summarum.fi/sopivin-yritysmuoto/> Luettu 25.10.2014

TE-palvelut 2014a. Aloittaville yrittäjille. <http://toimistot.te-palvelut.fi/palvelut-aloittaville-yrittajille> Luettu 23.10.2014

TE-palvelut 2014b. Starttiraha - aloittavan yrittäjän tuki. <http://www.te-palve->

[lut.fi/te/fi/tyonantajalle/yritykselle/aloittavan_yrittajan_palvelut/starttiraha/index.html](http://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonantajalle/yritykselle/aloittavan_yrittajan_palvelut/starttiraha/index.html) Luettu 23.10.2014.

Tilastokeskus 2011. Katsaus nuorten yrittäjyydestä.

http://www.tem.fi/files/31552/Nuorten_yrittajyys_TEM.pdf Luettu 6.10.2014

Työ- ja elinkeinoministeriö 2012. Yrittäjyyskatsaus.

http://www.tem.fi/files/35080/TEMjul_46_2012_web.pdf Luettu 6.10.2014

Uusyrityskeskus 2014. Perustamisopas alkavalle yrittäjälle 2014.

http://www.perustamisopas.fi/sites/perustamisopas.fi/files/Perustamisopas_2014_web.pdf

Luettu 25.9.2014.

Varma 2014. Linkkejä yrittäjien tukipalveluihin.

<https://www.varma.fi/fi/ajankohtaista/yrittaja/linkkejayrittajientukipalveluihin/Pages/Default.aspx> Luettu 28.9.2014.

Verohallinto 2011. Yrittäjyyden ja työsuhteen tunnusmerkkejä [http://www.vero.fi/fi-](http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ ja_yhteisoasiakkaat/Avoin_yhtio_ ja_kommandiittiyhtio/Palkansaaja_vai_yrittaja/Yrittajyyden_ ja_tyosuhteen_tunnusmerkkej(10587))

[FI/Yritys_ ja_yhteisoasiakkaat/Avoin_yhtio_ ja_kommandiittiyhtio/Palkansaaja_vai_yrittaja/Yrittajyyden_ ja_tyosuhteen_tunnusmerkkej\(10587\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ ja_yhteisoasiakkaat/Avoin_yhtio_ ja_kommandiittiyhtio/Palkansaaja_vai_yrittaja/Yrittajyyden_ ja_tyosuhteen_tunnusmerkkej(10587)) Luettu 30.9.2014.

Verohallinto 2010. Yrityksen perustaminen - liikkeen- ja ammatinharjoittaja.

[http://www.vero.fi/fi-](http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ ja_yhteisoasiakkaat/Liikkeen_ ja_ ammatinharjoittaja/Perustaminen)

[FI/Yritys_ ja_yhteisoasiakkaat/Liikkeen_ ja_ ammatinharjoittaja/Perustaminen](http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ ja_yhteisoasiakkaat/Liikkeen_ ja_ ammatinharjoittaja/Perustaminen) Luettu 28.9.2014.

Verohallinto 2013. Yrityksen sukupolven vaihdos verotuksessa. [http://www.vero.fi/fi-](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Einkeinoverotus/Sukupolvenvaihdos/Yrityksen_sukupolvenvaihdos_verotuksessa(27260))

[FI/Syventavat_veroohjeet/Einkeinoverotus/Sukupolvenvaihdos/Yrityksen_sukupolvenvaihdos_verotuksessa\(27260\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Einkeinoverotus/Sukupolvenvaihdos/Yrityksen_sukupolvenvaihdos_verotuksessa(27260)) Luettu 21.10.2014.

Virsta 2014. Laadullisen ja määrällisen tutkimuksen erot.

<http://tilastokeskus.fi/virsta/tkeruu/01/07/> Luettu 24.10.2014

Yrittäjän eläkelaki 22.12.2006/1271. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20061272>

16.3.2013. Luettu 30.9.2014.

Yrittäjät 2014a. Avoimen yhtiön perustaminen ja vastuut. [http://www.yrittajat.fi/fi-](http://www.yrittajat.fi/fi-FI/minustakoyrittaja/perustamistoimet/avoinyhtio/)

[FI/minustakoyrittaja/perustamistoimet/avoinyhtio/](http://www.yrittajat.fi/fi-FI/minustakoyrittaja/perustamistoimet/avoinyhtio/) Luettu 13.9.2014.

Yrittäjät 2014b. Kommandiittiyhtiön perustaminen ja vastuut. [http://www.yrittajat.fi/fi-](http://www.yrittajat.fi/fi-FI/minustakoyrittaja/perustamistoimet/kommandiittiyhtio/)

[FI/minustakoyrittaja/perustamistoimet/kommandiittiyhtio/](http://www.yrittajat.fi/fi-FI/minustakoyrittaja/perustamistoimet/kommandiittiyhtio/) Luettu 13.9.2014.

Yrittäjät 2014c. Osakeyhtiön perustamistoimet ja yhtiömuodon sääntely.

<http://www.yrittajat.fi/fi-FI/minustakoyrittaja/perustamistoimet/osakeyhtio/> Luettu

14.9.2014.

Yrittäjät 2014d. Osuuskunta.

<http://www.yrittajat.fi/minustakoyrittaja/perustamistoimet/osuuskunta/> Luettu 14.9.2014.

Yrittäjät 2013. Yrityksen perustamisen vaiheet. [http://www.yrittajat.fi/fi-](http://www.yrittajat.fi/fi-FI/minustakoyrittaja/perustaminen/)

[FI/minustakoyrittaja/perustaminen/](http://www.yrittajat.fi/fi-FI/minustakoyrittaja/perustaminen/) Luettu 28.9.2014.

Yrittäjät 2012. Yritystilastot. [http://www.yrittajat.fi/File/5732d042-a41b-48ae-9bb1-](http://www.yrittajat.fi/File/5732d042-a41b-48ae-9bb1-302f9f852238/yrittajyystilasto2013.pdf)

[302f9f852238/yrittajyystilasto2013.pdf](http://www.yrittajat.fi/File/5732d042-a41b-48ae-9bb1-302f9f852238/yrittajyystilasto2013.pdf) Luettu 6.10.2014.

Yrittäjät Keski-Suomi 2014. Tervetuloa joukkoon nuori yrittäjä. [http://www.yrittajat.fi/fi-](http://www.yrittajat.fi/fi-FI/keskisuomi/nuoret-yrittajat/)

[FI/keskisuomi/nuoret-yrittajat/](http://www.yrittajat.fi/fi-FI/keskisuomi/nuoret-yrittajat/) Luettu 23.10.2014.

Julkaisemattomat lähteet

Marmo, M. 2014. Mentorilta tiedusteltu sähköpostitse 11.11.2014. Vastaanottaja E. Tuovinen

Ruuti, M. 2014. Lehtorilta tiedustelu sähköpostitse 6.10.2014. Vastaanottaja K. Saks

Illman T. 2014. Sähköposti Cambridge-leiristä opiskelijoille 20.3.2014. Luettu 28.10.2014.

Vastaanottaja E. Tuovinen

Tautila, V. 2014. Koulua perustamassa olleen tiedustelu sähköpostitse 14.3.2014. Vastaanottaja K. Lehtoniemi

Kuvat

Kuvio 1. Kehittämiprojektin eteneminen pääpiireittäin (Laurea 2011).	8
Kuvio 2. Yrittäjyys (Viitala & Jylhä 2011, 37).....	13
Kuvio 3. Yritysten määrän kehitys 1990-2012 (Yrittäjät 2012).	20
Kuvio 4. Yrittäjien ikäjakauma 2010 (Tilastokeskus, 2011).	22

Taulukot

Taulukko 1. Yrittäjän ominaisuudet (Ristimäki 2004, 50).	14
Taulukko 2. Yrittäjien määrän muutokset 1950-1980 (Peltonen 1986, 26).	19
Taulukko 3. Kehitysehdotukset	37

Liitteet

Liite 1. Sähköposti Vesa Taatilalle	46
Liite 2. Sähköposti Marjo Ruutille.....	47
Liite 3. Sähköposti Marjaana Marmolle	48
Liite 4. Sähköposti haastateltaville.....	49
Liite 5. Teemahaastattelun kysymykset	50

Liite 1. Sähköposti Vesa Taatilalle

Hei,

Olemme tradenomiopiskelijoita Laurea Otaniemestä ja teemme opinnäytetyötä siitä, miten meidän LBV:n koulutusohjelma valmistelee meitä opiskelijoita yrittäjyyteen. Marjaana Marmo suositteli kääntymään sinun puoleesi käytettävän teorian ja yleisesti opinnäytetyömme aihe-alueesta ja sen rajaamisesta. Kaikki apu on tervetullutta, olisimme hyvin kiitollisia avusta!

Mukavaa viikonloppua!

Ystävällisin terveisin,

Kiia Lehtoniemi, Ella Tuovinen ja Kristiina Saks

Liite 2. Sähköposti Marjo Ruutille

Hei,

Teemme opinnäytetyötä yrittäjyydestä ja siitä minkälaiset valmiudet meidän koulun antaa yrittäjyyteen. Opinnäytetyötä varten olemme haastatelleet nuoria yrittäjiä, jotka opiskelevat tai ovat opiskelleet Laurea Otaniemessä liiketaloutta. Kyselyssä vastausta haettiin sellaisiin kysymyksiin kuten millaisia ominaisuuksia/taitoja yrittäjällä pitäisi heidän mielestään olla, onko koulu heidän mielestään antanut riittävät eväät yrityksen perustamiseen ja mitä mieltä he ovat LBV-koulutusmallista ja projektityöskentelystä.

Kaipaisimmekin sinulta eri näkökulmaa opinnäytetyöhömmä. Jos mahdollista, niin voisitko vastata muutamaan alla olevaan kysymykseen, olisimme hyvin kiitollisia!

1. Minkä muotoista yrittäjyysyhteistyötä koululla on eri toimijoiden kanssa?
2. Minkälaista yrittäjyystoimintaa koulu mielestäsi tukee?

Kiitos paljon etukäteen!

Ystävällisin terveisin,

Kristiina Saks, Kiia Lehtoniemi ja Ella Tuovinen

Liite 3. Sähköposti Marjaana Marmolle

Heippa,

Yritimme etsiä uudesta opetussuunnitelmasta konkreettista tietoa, mutta emme sitä Solesta löytäneet. Löysimme karkeaa jaottelua, mikä oli aika yleismalkaista, joten se ei antanut meille lisäarvoa. Yritettiin kysyä tästä myös parilta opettajalta, mutta he eivät vastanneet meille.

Eli tarvitsisimme tietää, kuinka LBV:n uusi opetussuunnitelma eroaa aiemmasta? Esimerkiksi mitä eroavaisuuksia sillä on vuoden 2012 alottaneiden liiketalouden opiskelijoiden opetussuunnitelmaan? Miten ensimmäinen vuosi on uudessa opsissa suunniteltu? Tai jotain muita merkittäviä eroavaisuuksia?

Ella, Kiia ja Kristiina

Liite 4. Sähköposti haastateltaville

Hei,

Teemme opinnäytetyötä yrittäjyydestä ja siitä minkälaiset valmiudet meidän koulu antaa yrittäjyyteen. Opinnäytetyötä varten haluaisimme haastatella nuoria yrittäjiä, jotka opiskelevat tai ovat opiskelleet Laurea Otaniemessä liiketaloutta. Saimme yhteystietosi koululta, jotta voisimme kysyä sinua mukaan tähän haastatteluun. Opinnäytetyöhön ei tule näkyviin henkilötietoja, eikä haastattelun perusteella voida tunnistaa ketään. Haastattelu kestäisi noin 10-15 minuuttia.

Olisimme enemmän kuin kiitollisia, mikäli suostuisit tähän haastatteluun. Mikäli suostut haastateltavaksi, niin tässä olisi vielä haastattelun kysymykset etukäteen, jotta voit halutessasi tutustua niihin rauhassa.

1. Minkä vuoden opiskelija (Missä vaiheessa opinnot)?/ Koska valmistunut
2. Millaisia ominaisuuksia/taitoja yrittäjällä pitäisi mielestäsi olla?
3. Miksi hait tähän kouluun?
4. Olitko hakiessasi tietoinen LBV- koulutusmallista?
5. Onko lähipiirissäsi yrittäjiä?
6. Onko se vaikuttanut omaan käsitykseen yrittäjyydestä?
7. Onko koulu mielestäsi antanut riittävät eväät yrityksen perustamiseen? Miksi?
8. Onko jotain mitä kaipaisit opinnoissa enemmän?
9. Onko jotain mitä mielestäsi opinnoissa on liikaa/ mistä voisi vähentää?
10. Tukeeko koulu mielestäsi yrittäjyyttä?
11. Mitä mieltä olet LBV- koulutusmallista / projektityöskentelystä?

Ystävällisin terveisin,

Kiia Lehtoniemi, Kristiina Saks ja Ella Tuovinen

Liite 5. Teemahaastattelun kysymykset

1. Minkä vuoden opiskelija (Missä vaiheessa opinnot)?/ Koska valmistunut
2. Millaisia ominaisuuksia/taitoja yrittäjällä pitäisi mielestäsi olla?
3. Miksi hait tähän kouluun?
4. Olitko hakiessasi tietoinen LBV- koulutusmallista?
5. Onko lähipiirissäsi yrittäjiä?
6. Onko se vaikuttanut omaan käsitykseen yrittäjyydestä?
7. Onko koulu mielestäsi antanut riittävät eväät yrityksen perustamiseen? Miksi?
8. Onko jotain mitä kaipaisit opinnoissa enemmän?
9. Onko jotain mitä mielestäsi opinnoissa on liikaa/ mistä voisi vähentää?
10. Tukeeko koulu mielestäsi yrittäjyyttä?
11. Mitä mieltä olet LBV- koulutusmallista / projektityöskentelystä?